

PHONG-HOA

16
TRANG

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

8537 (1933)
N. 28. 7. 33
A. 1916

7
XU

SỰ SỐNG của DÂN QUÊ

Kiến-cáo, lè-lạc.

“**S**ự cần nhất là làm thế nào cho không có người đi kiện cáo nữa”.

Đó là lời dặn Không-Tử, mà nhiều ông phủ, ông huyện ngày nay vẫn ra sau khi đã khoe-khoang rằng ở hạt mình những việc tạp-tụng một ngày một ít dần.

Phải! Dân quê hạt nào rờ được một ông quan phủ-mẫu không sinh xì những tạp-tụng đã tồn làm một ông sừ tốt nhà trời rồi!

Đã biết thế, sao còn sinh-tụng?

Xét ra sự sinh-tụng ở tỉnh ngụ-dân, hoặc lòng hư-danh mà ra (song nh ngụ-dân và lòng hư-danh cũng

là một, ... có ngụ-dân mới thích hư-danh).

Nếu lỡ dè trâu ăn lúa, phá hại ruộng nhà bác nhiều Bình, bác xã Giáp nhận biết là mình trái mà xin lỗi hoặc đền tiền lại kẻ bị thiệt hại thì việc gì còn phải đưa nhau đến cửa quan. Khốn nỗi xã Giáp lại ngụ-dân chẳng biết thế nào là phải, là trái, lại cũng đầu cứng cổ, thả mắt tiền lo chạy đầu đầu chứ không chịu đền vài đồng bạc.

Nếu tranh lý-trường với B..., khán C... bị kèm về bầu, chịu thôi ngay đi thì làm gì đến nỗi kẻ được mất quan tâm, kẻ thua mất quan tư, mà đem thịt đến cho hùm sọ. Khốn nỗi còn tham chút hư-danh, còn giữ cái sĩ-diện hão nên gia-tái mới khảnh-kiệt mà làm cho kẻ tranh với mình cũng vì mình mà thất cơ lỡ vận.

Khốn nạn! Họ chẳng biết gì hết! Chỉ tưởng có tiền thì việc phải xong, động một tí là tìm thầy tìm thợ, lo chạy soay-sở.

Dân đã dân-dạn như thế thì đâu

góp những ông «phủ-mẫu» Phong hạp hơi dè cũng còn khốn-don, nữa là những ông ấy mà dân cho là «phúc-tính» lại rất ít ỏi, hiếm có. (Ở xứ ta «phúc-tính» của dân là ông quan không hay bởi việc, chỉ dân biểu cái gì thì lấy thời).

Vậy thời sự làm cho tiết kiệm-cáo phải ở dân, chứ không nên mong ở quan.

Song làm thế nào cho hết người sinh-tụng? Khuyên báo nhau đừng đi kiện? Khó lắm. Khuyên dân gian xem luật? Cũng khó lắm.

Chỉ có cách này tuy cũng khó, song còn có thể thi-hành được. Là hội-đồng hương-chính chia ra từng ban. Trong đó có ban tài-phán hòa-giải. Những viên-chức trong ban tài-phán thì dĩ-nhiên là phải bắt-buộc biết những sự giằng-dị về luật pháp, nghĩa là phải thuộc những điều chép trong bộ Tân-luật hiện-hành.

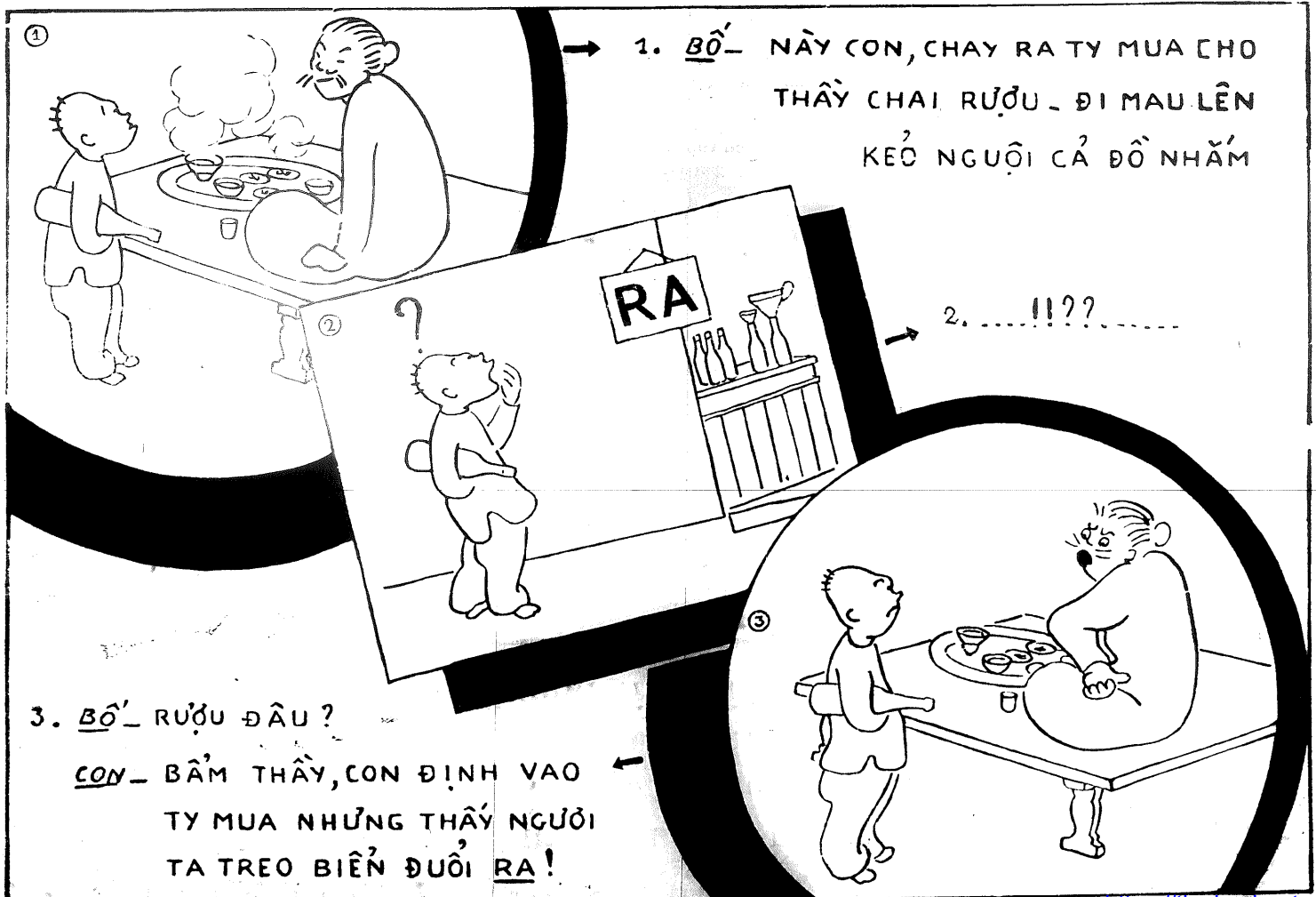
Trong làng có xảy ra sự gì lời thời thì hai bên đương-sự phải đem đến trước ban tài-phán của làng đã.

Ban tài-phán sẽ theo lệ phải trái mà xử, mà giải hòa, trừ khi nào việc hơi khó xử mới phải tra-cứu kỹ-càng Tân-luật (vì các việc xảy ra ở nhà quê thì phần nhiều chỉ thuộc về vi-cảnh mà thôi).

Rồi ban tài-phán sẽ làm biên-bản, gửi cho mỗi người đương-sự một bản sao. Tuân theo lời hòa-giải của hội-đồng là vậy. Song, nếu một bên đương-sự không chịu, cứ đem việc lên tòa sơ-cấp hay tòa nhì-cấp mà tòa án ấy cũng xử như ban tài-phán hòa-giải thì kẻ ấy sẽ phải nộp một món tiền phạt rất nặng vào hương-quỹ.

Đó là tôi bàn sơ qua mà thôi. Tôi chỉ muốn làm thế nào mà lẽ phải trái ở trong dân, anh em bàn-bạc hòa-giải với nhau, chứ đừng một lý một ty cũng lôi nhau đến cửa quan. Vì tôi thấy có lắm việc chẳng đáng là gì, họ cũng lãng-những kiện-cáo, chỉ tổ chầu-chực, tốn-phí vô-ích.

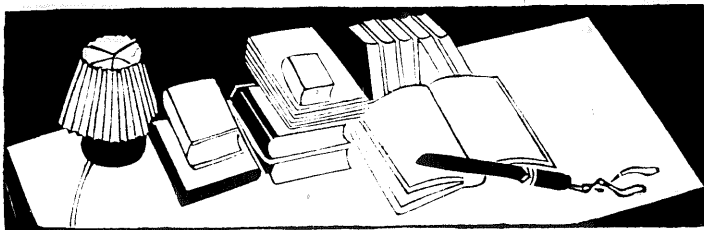
NHỊ-LINH

Tranh dự thi số 65

Thầy - Tỳ, chữ này là chữ gì?
Tỳ - Thưa thầy, chữ nhỏ ạ.

Cái luân-lý của Hanoi... ban đêm

Cái luân-lý cũ của ta đã khiến cho nhiều người trở nên bó buộc; hẹp hòi; họ chỉ có loanh-quanh luẩn-quẫn trong cái khuôn sáo cũ như những người bị bịt mắt. Hễ gặp một sự gì mới, một tư-tưởng gì mới, thì họ bắt đầu kêu la như vịt nghe tiếng sấm: khi ấy họ trở nên những nhà đạo-dức đấy!

Có Việt-Nga đi bộ? Phong-hóa suy đồi! Phụ-nữ quần vạt? Luân-lý suy đồi! Có con gái mặc áo mui? Suy đồi! suy đồi!

Rồi họ bắt người viết văn phải là ông thầy giảng luân-lý, cái luân-lý của họ, không cần biết đời xấu, tốt ra sao, luân-lý đã! Sự thực có tốt đẹp thì hăng phở ra, nếu nó xấu xa, đau đớn thì mau mau dấu điếm, che giấu lại. Họ ngây thơ, tưởng rằng như thế sẽ chữa được những cái xấu xa đau đớn ấy!

Có biết đâu! Có biết đâu chính vì sự nhát gan ấy mà sinh ra bao nhiêu cái đáng thương tâm trong lòng người, trong gia-đình, trong xã-hội.

Người viết văn bây giờ, phải là người trọng sự thực. Không thể trách người ta cái bần-phận ấy được, dù sự thực có là một sự thực xấu-xa, chưa chất nữa.

Nhà đại văn-sĩ nước Pháp, ông Paul Bourget đã từng nói: không thể lấy né về luân-lý mà bắt nhà viết văn không được quan sát cuộc đời. Đối với người viết văn, làm một

nhà luân-lý là phải trọng sự thực, thấy thế nào, nói thế.

Ông Paul Bourget thì hẳn không còn ai dám cho là một người làm bại hoại luân-lý nữa. Còn một bài học nào thâm-thúy hơn một cảnh đời hoạt-dộng, đau khổ, vui sướng — mà nhà văn đã tả nên?

Hanoi... ban đêm là một bài phóng-sự về mĩ-dâm toàn sự thực, thuật lại những cái tai nghe, mắt thấy, chứ không phải những sự bịa đặt.

Chính ra, không thể bịa đặt được: sự thực nhiều khi ghê gớm, vượt ra hẳn ngoài vòng tường-tượng của trí người.

Diễn lại một cảnh đời có nhiều sự xấu xa, dơ bẩn — Hanoi... ban đêm tuy vậy vẫn giữ được sự thanh nhã, kín đáo, không có những cảnh dâm-dục, ô-uế, không có những lời nói tục tằn, thô bỉ. Bởi vì không phải trù trọng ở chỗ gọi lòng dục của mọi người.

Nếu vì sự mĩ-dâm như là một cái ung độc nguy hiểm của xã-hội cần phải trừ bỏ thì trước hết cần phải biết rõ đã. Nhà luân-lý cũng như ông thầy thuốc, không thể mơ hồ đưa dao trích cái nhọt độc, mà ừ ừ không biết căn nguyên nó ở đâu.

Cái luân-lý Hanoi... ban đêm là tỏ cho mọi người biết cái nguy hiểm ấy của xã-hội — để mong tìm phương cứu chữa.

tủ' nhỏ...

Số ông Lê-công-Đắc

Ông Đắc lạ, chắc số ông cũng lạ. Mệnh ông chắc có sao thiên-quý ăn-quang đông. Vì có câu rằng:

Quý ăn phong độ trường phu,
Chẳng hay quân tử hình thù cũng xinh.
Mà ông Đắc vốn là người trường phu, quân tử... quân tử trong đám quân tử ở chợ Đồng-Xuân.

Xem đến cung tột ách lại lo cho ông. Thiên cơ vũ khốc đóng ở cung này, lại thêm thái-dương hãm địa và thái sát ám chiếu. Thật chẳng khỏi câu:

...Bởi sao cơ vũ đóng miền ách phương,

Nhược bằng giá sát chỉ sang,
Thái-âm đau bụng, thái-dương buồn đầu.

Nếu ông Đắc có buồn đau, thì nên tìm thuốc mà chữa đi. Từ-Lý tử mạch cho một phương thuốc kiến hiệu như sau này:

Nhưng trên cái luân-lý ấy còn một cái luân-lý cao thượng, hợp lòng người hơn nữa: ấy là sự thương người.

Những cô gái bán dâm là những cô gái chịu bao nhiêu nỗi đắng cay, chua xót. Tại họ hay tại xã-hội? Tại họ cũng có, nhưng họ không phải là những người đáng trách. Đáng trách hơn là chúng ta, đã vì lòng khinh bỉ của ta mà họ sa hẳn xuống vực sâu thăm-thẳm.

Cái lãnh-dạm của người đàn ông, và cái lòng ác-nghiệt, danh-dá của các bà, không bao giờ hiểu, thương, và tha thứ cho người có lỗi — hai cái ấy, đã khiến cho bao nhiêu cô con gái phải đem thân làm cái nghề nhục-nhà nhất trong muôn nghề.

Khinh họ là làm một sự không công bằng. Ai có biết, lúc bước vào nghề, họ đã nhận đối bao nhiêu ngày? Họ đã long-đong, điều-đứng đến bao nhiêu?

Ta không nên xét đến cái lỗi, chỉ nên biết rằng họ là những kẻ đáng thương. Thực là vô nhân-dạo, nếu ta cứ diêm-nhiên, lãnh-dạm đi qua những cảnh khổ sở, đau đớn ấy.

VIỆT-SINH

Lấy hai đồng cân mắt gấu thật tốt hòa với hai lạng máu gà. Máu phải chọn mắt con gấu ít ra là hai môn và con gấu ít ra là ba chân.

Số ông Cửu-Nghị

Ông Nghị được thưởng cửu-phẩm, sau lại được cái huyện-ham, thì chắc số ông không đến nỗi *giáp không giáp kiếp* nhưng cũng không có thể *lơ quỵ hướng quỵ* được!

Mệnh có sao tu-vi đóng thì cung trung-lâu đấy, ngặt vì mệnh có *thần mã tuột* có *phá quan* chiếu sang cho nên dưng vào câu:

Từ *thần tuột* phá-quan.

Phu nhi bất quý chịu phần hư danh. Mệnh ông phải thiên-la, địa-vong thì thật là đúng. Vì rằng thiên-la địa-vong là lưới giời lưới đất, mà ông lại ở trong cái nhà hòm của ông hay ở trong cái ô-tô hòm của ông cũng chẳng khác chi con cá nằm trong lưới. Vậy có *bạc* thật nhưng chẳng có sợ mui gì!

Số ông Nguyễn-tiên-Lãng

Mệnh ông Lăng có thiên-phủ đông, nên ông cũng thông minh, nhưng chẳng may gặp hỏa-tinh, linh-tinh cho nên ông thiên về lời văn sâu, khác hoa soạn rưng, than ve sầu kêu: thật đúng câu:

Hỏa-tinh thủ mệnh hình dung ve sầu.

Xem cung quan-lộc ông này mới biết ông công danh chất chường, bao nhiêu hy vọng chỉ vì đại tiểu hạn trùng phùng vào năm 21, 22 mà thiên-mã lại gặp đa-la cho nên tuy có gặp *quy-nhân* nghĩa là quan thầy mà con ngựa của ông không thể dời đất Bắc.

TỰ LỰC VĂN ĐOÀN

SÁCH BÀ

HỒN BUỐM MƠ TIỀN

Giấy giầy và tốt thượng hạng
Bìa vẽ màu. Có sửa và thêm nhiều
đẹp. Tranh ảnh vẽ lại đẹp
và đẹp hơn trước nhiều

Văn hay!
Vẽ đẹp!
Một quyển sách quý!
Độ 130 trang
Giá 0\$40

ANNAH XUẤT-BẢN CỤ XUẤT-BẢN

Bắt đầu từ tháng bảy tây phòng giầy của bản Công-ty, trước ở 34 hàng Nâu, Hanoi, đã dọn cả xuống ở lò nâu rượu tại Văn - Điện. Vậy Ngai nào có công việc gì hay thư-từ giao-thiệp với bản Công-ty thì xin mời xuống Văn-Điện. <https://tieulun.hopto.org>

BẮC-KỲ NAM-TỬU CÔNG-TY LẠI CẢO

...đến ló'n

sang Pháp được. Nếu không, ông cũng có thể giết được mảnh bằng, xin vô Huê như ai ai. Ăn hận lắm thay!

Số ông Nguyễn-hữu-Cự

Số ông Cự là cái số vất vả, tiền hậu bất nhất. Cung điện-trạch có sao vũ-khúc, thiên-cơ đóng nên cung hay, song hiềm hoàn dịch ngày rầy nhiều phen, cũng vì thế mà khi lên voi khi xuống chó khi thì nghèo - ngang trên ghế nghị trường, khi thì đeo mực kính ngồi bàn thuốc lậu, nhưng phẩm giá ông bao giờ cũng vậy, cái phẩm giá của một nhà "thuốc dân".

Số ông Đặng-phúc-Thông

Ông này mệnh phùng pha - quân thất-sát nên bay đi, đi tìm mỏ. Nhưng lại gặp không giáp kiếp, cho nên lang thang mãi mà mỏ vẫn không thấy. Ấy cũng bởi cung thiên-di của ông có sao liên-trình đóng cho nên nội trừ ngoại hay, ông ở đất Bắc này không thể phát đạt được, phải đến vô Huê may ra mới tìm được mỏ chưa khai.

TỰ-LY TỰ

Chị em túc cầu trong Nam và sân quần phụ-nữ ngoài Bắc

Ở cái vốn thuộc tỉnh Cần-thơ mới có một đội ban túc cầu phụ-nữ. Hôm mồng hai tây vừa rồi, chị em đã chẳng e lệ trở tài trước mấy ngàn khán-giả.

Mấy chị em túc cầu đó toàn là cồng gai mười tám, đôi mươi, duy có cô thủ-gôn đã có chồng rồi. Đội ban đàn bà ấy như dưới:

TỰ-LỰC VÂN-ĐOÀN

SUP IN

VÀNG VÀ MÁU

của

NGUYỄN-THẾ-LƯ

Truyện bí mật

dường rừng

ANNAM XUẤT BẢN CỤC XUẤT-BÁN

Bà Ngọc
Các cô Triệu Tỉnh
Kèn Năm Mười

Minh Mérihe Huy Ba Quý
Thật là một sự mới trong làng thể-thao Việt-Nam.

Ngoài Bắc ta, chị em chỉ khi cùng không kém gì chị em trong Nam, nên hô hào hết hơi về việc lập sân quần phụ-nữ. Nhưng chỉ khi chị em ngoài Bắc chỉ đến thể thôi.

Vì vậy nên sân quần phụ-nữ thành lập đã lâu mà cỏ mọc, rêu phủ, cái sân nó vẫn nằm chờ đợi gót sen của mấy tri âm giấy sáo.

Chắc chị em đất Bắc còn đợi bao giờ cái sân quần của chị em hóa ra cái sân để phơi quần, chị em mới sẽ lại hô hào tập thể-thao, lập sân quần mới.

Chúng tôi mong cho nền thể-thao môm của chị em lắm thay!

TỰ-LY

PROCES-VERBAL DE CONSTAT DE TIRAGE de la revue PHONG-HOA

L'an mil neuf cent trente trois et le dix neuf du mois de Mai à neuf heures,

A la requête de Monsieur Pham-hu-Minh, administrateur gérant de la revue Phong-Hoa dont les bureaux sont à Hanoi, N°1 Boulevard Carnot,

Je soussigné, BOYE Edouard, clerc assermenté de Me CHRETIEN Albert, Huissier près la Cour d'Appel et les Tribunaux de Hanoi, demeurant dite ville 15 rue Jean Soler,

Me suis transporté à Hanoi, N°1 Boulevard Carnot dans les bureaux dudit journal où le requérant m'a présenté un certain nombre de numéros de la revue Phong-Hoa. Chaque numéro qui est tiré sur huit feuillets ou seize pages porte le N° 47 de la deuxième année et daté du vendredi 19 Mai 1933.

Il résulte donc de mes constatations que le tirage de cette revue à la date du 19 Mai 1933 a été de dix mille cent cinquante numéros (10.150 n°).

De tout quoi j'ai dressé le présent proces-verbal de constat pour servir et valoir ce que de droit.

Coût quatorze piastres 90 cents

Signé : Ed BOYE

Enregistré à Hanoi (Tonkin) le vingt Mai 1933

Folio 54 case 28 Reçu une piastre quatre vingt cents.

Le Receveur

Signé : ILLISIBLE

N. D. L. D. - Il sera publié prochainement un tableau de marche avec graphique, le tout authentifié par constat d'huissier, montrant la progression constante du tirage et de la vente de la revue Phong-Hoa.

Tranh dư thi số 69

ÔNG HÀN GỌI GIẤY NÓI

— Allo ! Allo ! Allo !... Có phải mợ Hàn đây không ? Allo... cứ trẻ con mãi, nói to lên ! Ô hay sao tôi không nghe thấy gì cả ?

Phụ-nữ thời-dâm tái bản

Vắng nghe thiên-hạ kháo nhau rằng :
Phụ-nữ thời-dâm sống lại chẳng !
Những tưởng thời dâm đi mất mất.
Ai ngờ chưa chịu chết nhân rằng.
Tiền tài ông chủ còn dư chán !
Vấn-khi cô em vẫn trẻ măng.
Phong-Hóa đồng nhân xin chúc tụng :
Phen này cổ sống lấy « sáng tăng ! »

NHỊ-LINH

Thông tin

Một thầy phóng-viên tờ báo nọ, một hôm thơ-thần đứng trước bụi chuối, bất giác thấy vô dãi mà kêu rằng :

— Ô !... Là chưa ? Cây chuối nhón mọc trước lại to và cao hơn cây chuối con mọc sau.

Rồi trách-nhiệm thông tin, thầy liền viết một tin đăng báo.

Hai cây chuối rất lạ !

« Tại xã nọ có hai cây chuối một cây mọc trước lại cao hơn cây mọc sau. Cứ như ý nghĩ của tôi và mọi người thì chắc rằng sau này — thế nào cây chuối mọc trước cũng sẽ ra buồng trước cây chuối mọc sau ».

Nghe-lôm.

Thưa ông... Lọ hết cả (!)

Đa-Tửu tiên-sinh ngồi ngất-ngà, ngất-ngờng cùng cút rượu ba xu với đĩa tép rang còn lại hôm qua, nửa đĩa mắm tôm đã ướt, rơm quả cả hôi.

Rượu đang nồng-nàn, thì cả hết, liền gọi trẻ lấy thêm.

Nhân khi đợi cà, tiên-sinh bèn ngậm-ngà lên giọng.

« Thân thể như ta nghĩ xường mà... »

« Com ngày hai bữa lại ngậm nga. »

« Lo ăn, chợ búa, thầy u nó... »

« Nhà cửa trông nom có chị già. »

« Đình đám chung vui cùng khán-xã... »

« Hội-hè họp mặt với làng-gia. »

« Cuộc đời thầy mặc ta khuấy tầu, »

vừa đọc đến đó, thì thảng nhò

chạy ra thưa với chủ :

« Thảm nỗi, thưa ông lọ hết cả. »

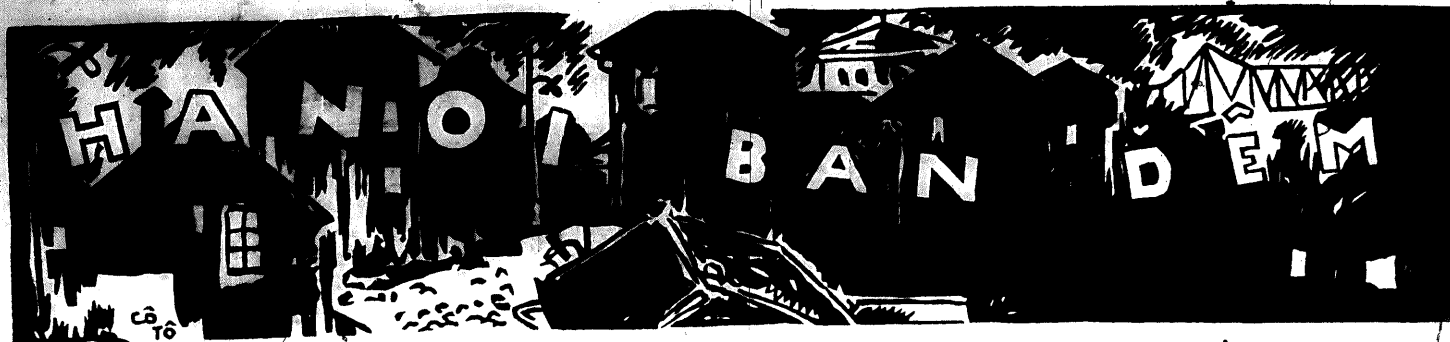
L. T. N.

PHARMACIE MODERNE VU-ĐO-THIN

PHARMACIEN DE 1re CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS
BÁN THUỐC TÂY THUƠNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHĂNG

Téléphone n° 895

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

Phong-sự về mái-dâm ở Hanoi

Của TRĂNG-KHANH và VIỆT-SINH

(Cái lễ mái-dâm ở Hanoi mỗi ngày một nhiều. Biết rõ được cái hại ấy là một sự ích lợi, chúng tôi nghĩ thế. Bài phóng-sự đây (xem Phong-hóa từ số 36) toàn là thuật những sự thực, tại nghe mắt thấy, đã xảy ra ở Hanoi, chứ không phải những truyện bịa-dặt — Phong-hóa sẽ hết sức làm cho các độc-giả biết rõ những cái khổ-sở, đau đớn của một hạng người xã-hội vẫn khinh bỉ, mà họ chỉ là đáng thương...)

Các cô « me ».

Truyện của các cô « me » đây chắc cũng là truyện hay lắm. Các cô là những cô gái Việt-nam trước nhất được gặp gỡ cái văn - minh tây phương.

Đứng trước cái thế giới ấy, khác hẳn với cái thế giới các cô vẫn quen xưa nay, đầu tiên các cô lấy làm ngạc nhiên, bỡ ngỡ lắm. Nhưng rồi sau, bao nhiêu phong-tục, lễ lối của tây phương, các cô đều hiểu biết, rồi các cô quả quyết nhận lấy làm phong tục, lễ lối của mình. Những cái đó đã khiến cho các cô trở nên một hạng người đặc biệt trong xã-hội, một hạng người đứng ra bắc cầu cho hai cái văn-minh gặp nhau. Về ăn nói, về trang-diêm — đến cả về tinh thần nữa — các cô là những người đã can-đảm thấu lấy cái mới.

Rồi sau khi người ta nhìn các cô đã quen dần con mắt, không lấy làm ngạc nhiên như trước, bấy giờ những cái mới của các cô mới truyền sang những cô con gái trường gấm, màn the, những cô con gái đại các, nghiêm trang — mà không ai dám tưởng-tượng rằng một ngày kia các cô sẽ sung-sinh cái ô dâm.

Về sự ăn mặc, các cô thực là những người khởi xướng ra các mốt: đầu tiên là cái khăn tua đen, cái khăn tua ấy, già bây giờ có con gái nào mà quần lên đầu thì người ta cười đến chết, cho là quá hủ. Ấy vậy mà trước kia — có gái nào quần khăn đó, thì mọi người lại ngạc nhiên, kinh sợ như một vật gì kỳ dị...

Cái san lùa, áo mũi, quần trắng là « mốt tân thời » của các cô con gái bây giờ — trước cũng lấy phục của các cô « me ». Rồi một ngày kia, cũng không xa đâu, ta chờ nên là gì nếu

thấy các cô tân thời nùng nính đôi giày dâm cao gót tay cầm cái ví-da, vừa đi vừa soi gương, đánh phấn một cách tự nhiên.

Cái bề ngoài mới bao giờ cũng di trước và gây nên cái bề trong mới. Khi một cô đã cắt tóc ngắn, đã đi giày dâm — thì chắc cô ấy không còn theo những thuyết cũ rích, tam tông, tứ đức nữa, và đoán trông lại các chị em nồn thùng, quai thao xưa có chắc sẽ cười rĩ cười rươi, là rằng sao lại có lối ăn mặc « thương-cổ » đến như thế.

Cái ảnh - hưởng của các cô me trong chị em sáu xa là như thế. Tuy người ta vẫn không nhận các cô là những người đã đưa đường chỉ lối cho phụ-nữ muốn tân-tiến, nhưng chính các cô xưa nay vẫn giữ cái trọng-trách ấy mà các cô không biết — mà mọi các cô khác hô-hào tiến-bộ vẫn không ngờ đâu rằng mình bất-chước mà không hay.

Một me lão-luyện : bà Thông T...

Không có cô me nào là không biết bà thông T... Bà cũng hình như là một người chàm-trường, một bà nguyệt-lão xe tơ — chính bà vẫn nhân như thế — đã giúp và đỡ-dần không biết cho bao nhiêu cô me ra đời. Người nào cũng phải nhờ đến bà, và ai ai cũng kính-trọng bà một phép — dù lấy ai mặc lòng, nói

đến bà là me me con con, một cách dâm thâm lắm.

Một hôm được cái hân-hạnh bà thông mới đến chơi, tôi với theo lời dẫn tìm đến. Chỗ ở của bà ta thường không nhất định, cứ nay chỗ này, mai chỗ khác, không chỗ nào bà ở đến sáu tháng.

Lần này, bà thuê một cái nhà gác ở phố hàng Bún trên, gần đường Quan-thánh. Tôi đến vào quãng tám giờ tối.

Qua khe cửa, thấy đèn trong nhà thấp sáng, tiếng cười nói râm-râm. Chừng như nhà có dân trước, nên khi tôi vừa gõ cửa, đã thấy cửa mở: một con sen ăn mặc lối quê, lễ-phép cất tiếng mời tôi vào.

Tôi hoảng-nhiên như bước vào nhà cô-đầu: đèn thấp sáng choang, cũng cái ánh sáng xanh-xanh như cái ánh sáng đèn măng-sông: trên một chiếc ghế ngựa, nằm, sáu cô me, có nào trông cũng trẻ và đẹp, đang ngồi quây quần đánh bài, có lẽ là đánh chắn — một lối cờ bạc mà các cô me ham mê lắm.

Thấy tôi vào, họ đều quay mặt lại nhìn từ đầu đến chân, nhưng mà vẫn lễ-phép. Tôi cũng nghiêng mình chào, rồi theo cô sen vào phía trong.

— Me tôi đây !

Một người đàn-bà nằm bên cái khay đèn nhòm đây — một người đàn-bà đã có tuổi, mặc chiếc áo lụa trắng, tóc hoa râm quần sơ gài

cái lược: bà thông T... Bà thông thả mời tôi ngồi xuống bên ghế, rồi thu áo ngồi xếp bằng lại.

Cái phòng nhà tuy rộng, nhưng bày biện rất là sơ-sài: một cái sập các cô ngồi đánh chắn, một cái tủ nhỏ không, và cái tôi đương ngồi — thế là hết. Phía trong, cái giường, một cái bàn-thờ rất lớn, đèn hương nghi-ngút. Mấy cái nón giấy với đôi giày hài tre — lủng-lọng bên cạnh.

— Kia, mời thầy phán xơi nước...

Thoảng qua, trong miệng bà thông lụp-lụp mấy cái rang vàng đầu đen cũ còn lại của cái dơi « moa con nết ». Đến tiếng « thầy phán », bà thông T... vẫn tưởng tôi là một ông phán — mặc có đánh bài lại quai cổ nhìn: hình như có cô nào se-se cười...

Cô sen lúc này tiến đến cầm ấm chè pha nước. Lúc ngừng lên, cô làm tôi giật mình: từ lúc này, tôi vẫn tưởng cô là một con sen, con dơi. Ai ngờ cái khăn vuông mỏ quạ kia lại che kín một cái mặt trắng-trẻo, cái khuôn mặt là-lạ của một cô gái lại.

Trông lạ quá, mà lại hay-hay, trông cô giống hệt như « bà Đẽ » trong phim ảnh « truyện bà Đẽ » ở Đồ-sơn.

Bà thông T... nhìn tôi như hiểu ý, mỉm cười nói:

— Thầy phán cứ ngồi chơi, rồi già nói truyện cho mà nghe. Mấy cụ phán già ở sở thường đến chơi đây, cũng chỉ vì thích nghe già nói truyện đấy thôi....

Còn nữa...

VIỆT-SINH

Thận-Hưng Đời-Tướng

Nº 58. Hàng Gai. Hanoi

Trong việc làm nhà

Các quý-khách ai cần dùng đến các vật-liệu bằng gỗ, đủ các hạng, các thứ, xin mời lại:

Xưởng máy cưa lớn của

M. NGUYỄN-VĂN-CHỨC
54, Rue Duranton, Hanoi
(Ngõ Hàng-Khoai)
Sẽ được giá rẻ và hạng tốt

TẤT CẢ NHỮNG NGƯỜI VIỆT-NAM THÔNG-MINH

- có lòng tự-cao về nước mình
- biết lo đến tương lai
- hay lưu-tâm đến lịch-sử nước nhà

ĐỀU NÊN ĐỌC

NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

240 trang
140 bức ảnh

50 xu

VỀ KHÔNG GIỐNG

Ông bà THAM-TÂM đưa vẽ ảnh chuyên-tuần, đã muốn trả về lại bắt vẽ thật giống ! Vì vậy mà đưa ảnh cho ai vẽ cũng không được vừa lòng.

Một hôm gặp ông PHÁN-THÂN cũng phàn-nàn về việc vẽ chuyên-tuần.

Phán-Than bảo : Hai bác từ nay bỏ cái lối « keo » ấy đi thời sẽ được vừa lòng...

Vì có \$300 mà lại được vừa giống vừa đẹp — chả thế, cứ đem ngay lại Nhật-Nam Thư-Quán, 104 phố hàng Gai, chủ hiệu ấy đã học trường Mỹ-Nghệ, lại 10 năm giúp việc vẽ tại nhà « La Perle », cho nên vẽ rất khéo...

Này thử xem: khổ giấy 50 x 60 vẽ cả người hay nửa người bằng mực tàu hay bằng chì cũng chỉ có \$300. Ở đó vẽ đủ: thuốc, sơn v.v. mà gửi hàng theo lĩnh-bỏa trao-ngân. Vay gửi ảnh, thơ hoặc mandai chỉ để như vậy.

« NHẬT-NAM THƯ-QUÁN »
104, HÀNG GAI, HANOI

sẽ được như sau: <http://tielun.hopto.org>

...tù' cao đến thấp...

Thi tri-huyện.

Đức Kim-Thượng mới ký một tờ chỉ-dụ định điều-lệ những kỳ thi tri-huyện cho cả Trung, Bắc-kỳ, — nghe đầu vài năm nữa sẽ thành lập.

Chương-trình những kỳ thi ấy rất khó-khăn. Cũng như ngày xưa thi-cử có nhất trường, nhị trường, tam trường, thi tri huyện sẽ có ba kỳ thi viết :

Kỳ đệ nhất có một bài nói về lịch-sử văn-minh Viễn-dông.

Kỳ đệ nhị: một bài nói về lịch-sử văn-minh Tây-phương.

Kỳ đệ tam: một bài bàn về việc chính-trị Đông-dương.

Qua được ba kỳ thi viết rồi, các thi sinh phải vào vấn-đáp. Kỳ vấn-đáp phải diễn-thuyết một bài bằng tiếng Nam trong 45 phút đồng-hồ về một vấn-đề chính-trị Đông-dương.

Đối với học-trò Việt-Nam, quen nói tiếng tây hay chữ nho, kỳ diễn-thuyết đó là một sự vạ-nan trong những sự vạ-nan. Nhưng đối với các cậu công tử thao khoa tán, thì sự đó lại là một sự dễ dàng trong những sự dễ-dàng.

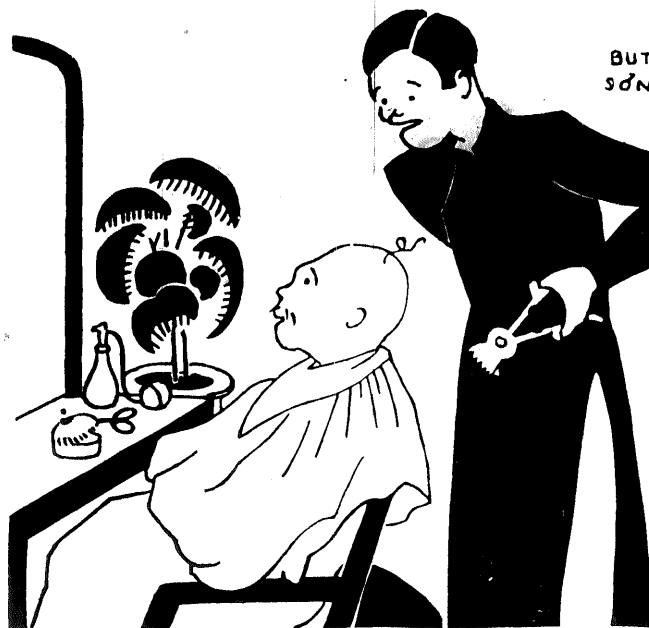
Thi diễn-thuyết.

Về khoa diễn-thuyết có lẽ dân bà Annam thạo hơn dân ông. Chẳng thế sao câu « mồm loa mép giải » thường để tặng chị em. Về phái đàn ông vì phổng bầy giờ có mở kỳ thi diễn-thuyết chắc là ập-a ập-ung nói không ra lời nữa. Không tin cứ đến dự những buổi Viện dân-biểu họp hội-dồng thì đủ biết.

Nhưng thi diễn-thuyết vốn là một sự cần. Những lúc ở dưới xóm chị em, đêm khuya cánh vắng, tài hùng-biến tất phải có, mà lúc về nhà, sư-tử lên giọng, lại càng phải có tài diễn-thuyết.

Giả thử bây giờ có kỳ thi diễn-thuyết, trước khi thi-sinh nhập đầu đề, quan trường phải thử xem thi-sinh có nói được giống-dạc không đã — Muốn thế, có một cách thực rất tiện mà rất hiệu nghiệm.

Tranh dư thi số 73

— Bám [ngài, ngài] rề bên hay rề giữa a ?

Nếu diễn-thuyết bằng chữ tây, quan trường bắt đọc thật nhanh câu :

« M. M. les antiparticipationnistes, il faut supprimer les droits d'extra-territorialité ».

Nếu thi-sinh nào đọc vấp-vấp câu đó, nên thả ra cho đỡ tốn thì-giờ.

Nhược bằng diễn-thuyết bằng chữ Nam, thi-sinh, phải đọc thực nhanh câu :

« Nồi đồng nấu ốc, nồi đất nấu ếch ». Hay câu « bác-mắm băm-màng cho mẹ chồng ăn, mẹ chồng chẳng ăn lại băm-màng bác-mắm ».

Ai mà đọc chỗ xuôi mấy câu đó, mới là người có thực tài diễn-thuyết. Đó là một cách trợn lọc rất dân-dĩ, ai là người muốn đặt ra cuộc thi diễn-thuyết nên lưu-ý.

thượng già về hưu, mấy ông thượng trẻ người lên thay.

Sự cải-cách đó hệ-trọng thì cũng có hệ-trọng, mấy cụ thượng về hưu thì cũng đáng về hưu, nhưng nói đến sơ qua là đủ, người thức giả ai cũng nghĩ vậy.

Ông Linh-Nhân trên báo Annam mới, nay nói xấu các cụ thượng cũ, mai lại nói xấu các cụ, nay bênh các ông thượng mới, mai lại bênh các ông thượng mới. Ông có muốn làm một chân bầy phồng cho người xếp cảnh ở sông Hương thì ông cứ làm, nhưng tôi can ông, mấy con hồ với con sư-tử bị bệnh rồi, ông có đá thì đá khe-khe thôi, kéo tội nghiệp... cho ông.

Hội nghị Văn-học.

Người xếp cảnh bờ sông Hương dự-dinh nhiều điều lắm. Trong cuộc cải-cách quốc-gia giáo-dục, người ấy dự-dinh lập một tòa hàn-lâm theo kiểu hàn-lâm viện bên Pháp.

Nhưng lấy đâu ra được bốn mươi ông bất-tử ? Nhiều lắm cùng chỉ được nửa ông là cùng.

Người xếp cảnh không vì thế mà nản lòng. Người ấy sẽ tính một thời kỳ thí-nghiệm, mỗi năm sẽ tổ-chức tại Huế một cuộc hội-nghị các nhà văn-học trong nước để cùng nhau bàn-bạc

đến những vấn-đề có quan-hệ đến nền văn-học nước nhà.

Các nhà văn-học trong nước thực lấy làm hả dạ. Rồi đây ta sẽ thấy hàng năm chuyến xe lửa tốc-hành đem vô Huế cái đầu tóc xoăn-xoăn của ông Bùi-xuân-Học, cái đuôi ngựa của ông Nguyễn-văn-Tổ, cái thùng sắt tây của ông cử Trạc, quả bí ngô của cụ bằng Hoàng, quả dưa đỏ của ông Nguyễn-trọng-Thuật, cái đuôi ngựa của ông Phan Khôi, cái bầu hồ-lô của ông ấm Hiều, cái lưới bô của ông Đề-Tru, cái dai-dột của ông Tô-Dàn, cái tiền-sĩ giấy của ông tù Khiêm, cái tiền-sĩ thật của ông Lê-Thăng.

Con gà bốn chân.

Một bạn đọc giả ở Quảng-nam (Trung-kỳ) có gửi ảnh qua cho Từ Ly bức ảnh con gà bốn chân.

Bốn chân con gà này như bốn vó con ngựa, hay bốn chân con gấu : thật là một sự lạ.

Tưởng đến gà ba chân là một vật hiếm có rồi, ai ngờ đầu lại có gà bốn chân ! Thế mới biết có sự lạ, lại có sự lạ hơn, có người gàn lại có người gàn hơn, có người giả đạo-đức lại có người giả đạo-đức hơn.

Con gà bốn chân này ông Tiểu má được, hẳn ông mừng mà kinh-cần bỏ vào hộp lồng kính, đem để cạnh hai con rùa của ông, rồi ông sẽ gửi sang Hội nghị khảo-cử Khoa-học bên Mỹ trung-danh.

Vậy ông Tiểu có muốn được cái danh-giá ấy, ông nên nộp đơn xin Phong-Hóa bức ảnh con gà bốn chân là đời kia mau-mau kéo có người đến xin chân dung (con gá) trước đây !

TỪ-LY

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỆN

8, rue Citadelle. Téléphone : 301

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYỀN
CHỮA BỆNH ĐÀN BA CON TRÈ

số 8 phố Đường-Thành
(Đường Cửa đông sau phố Xe-Điêu)
HANOI

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng.
Mang lại AN-THÁI sửa sang như mới
Chắc hẳn giá cũng được hời...
Chỉ có hiệu AN-THÁI làm được xe đúng như xe « Verneuil » vì sau khi sửa ấy tan bầm hiệu đã mua được các dụng cụ dùng làm xe mà bản hiệu lại cam đoan là chắc chắn và đẹp hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài lại xem qua sẽ rõ.
Bán đủ đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp. Có 28 mẫu vải dùng để bọc mui, đồng tựa và cát housse xe nhà và xe ô-tô.
Nhận lắp mui và cát housse xe ô-tô.
Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa, và xe bò.

An - Thái

Số 2, phố Nguyễn-trung-Hiệp, Hanoi
tức là phố giữa phố Cầu gỗ đi vào ngõ Gia-xư

Tết năm nay các ngài dùng giày gì ?

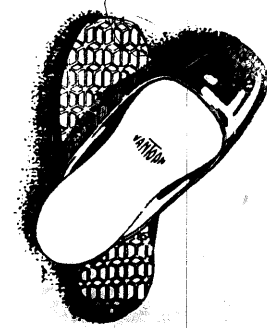
Giày Kim-Thời

Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mũi láng Hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần để da hay để crepe, không chượt và toét ra như đế crepe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không thấm nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:

VĂN-TOÀN
95, Phố hàng Đào, 95 — HANOI

TAN-THANH

ĐÓNG CHỮA VÀ BAN
SỐ BỘ PHỤ TÙNG
XE TAY
KIỂU MỚI
GIÁNG ĐẸP
GIÁ ĐẸ

Thí vui cười

Có N.H.B. Kampot

Cũng vừa.

Chồng — Mợ đưa tôi hai trăm, tôi có việc cần tiêu.

Vợ cau mày — Tiền đâu mà cậu bảo đưa hai trăm. Cậu hoang vừa vừa chứ.

Chồng — Thôi, trăm rưỡi vậy.

Vợ — Chỉ có một trăm thôi, cậu có lấy thì lấy.

Chồng — Cũng được, mợ đưa tôi.

Chồng bước ra khỏi cửa, vợ lầm bầm nói một mình:

— « Hừ, đàn ông họ vẫn hay hoang phí, mình phải thế mới được, họ đòi hai trăm, mình đưa một trăm cũng vừa.

Chồng ra ngoài cũng lầm bầm nói:

— Hừ, đàn bà họ vẫn hay bủn xỉn, keo-cái, muốn lấy một trăm phải nói hai trăm, rồi họ rút xuống cũng vừa.

Thành thử cả vợ lẫn chồng cũng dắc dĩ cả.

Của cô N.T.Q. Kê-sắt

I. — Mua sắm.

— Bác đi đâu thế?
— Tôi đi mua sắm.
— Bên nhà mới có gì qua đời, thế bác?
— Không ạ, tôi mua sắm thấp đến măng-sông.

II. — Giải nghĩa chữ nhỏ.

Em hỏi anh:
— Thưa anh, cảnh thế-lương là cảnh gì ạ?
— Thế là vợ, lương là hiền. Cảnh thế-lương là cảnh vợ hiền.

Của M.L.L. Hanoi

I. — Họ hiệu truyện Kiều.

— Này, anh đã đọc truyện « Nửa chừng xuân » trong Phong-Hóa. Anh có thể đoán trước được cái số phận của Dương-thị-Mai ra sao không?
— Họa chăng chỉ có tác-giả truyện-ấy.
— Thế thì bạn hãy còn soán lẫm. Đời cô con gái « hồng nhan, bạc mệnh » đó, cụ Nguyễn-Du đã biết trước rằng sẽ phải khổ và muốn chông nhẹ gánh nợ đời, cụ có khuyên Mai nên tự-tử theo lối người Nhật, nghĩa là mặt phải soi vào gương, tay thì lấy dao rạch bụng.
— !!!
— Chà có, sao cụ lại bảo:
Mai! sau đầu có thể nào,
Kia! gương mặt nguyệt, no! đao quỷ thần.

II. — Sách dạy rằng...

Giờ luân-lý, thầy giáo giảng bài cho học trò về sự nhẫn.
Thầy — Sách dạy có chép: « khi có người và má trái ta, ta nên chia má phải cho họ tát nốt ».
Buổi chiều, trò không thuộc bài, thầy gọi lên bảng, tát một cái thật đau về tội lười học.
Bị phạt, học trò cứ đứng yên đó như tượng gỗ.
Thầy ngóang lại, hỏi, trò đáp:
— Con còn chờ thầy tát nốt bên má phải con, vì thầy mới vỗ con có một bên.

Của V.S. Hanoi

Ai phai?

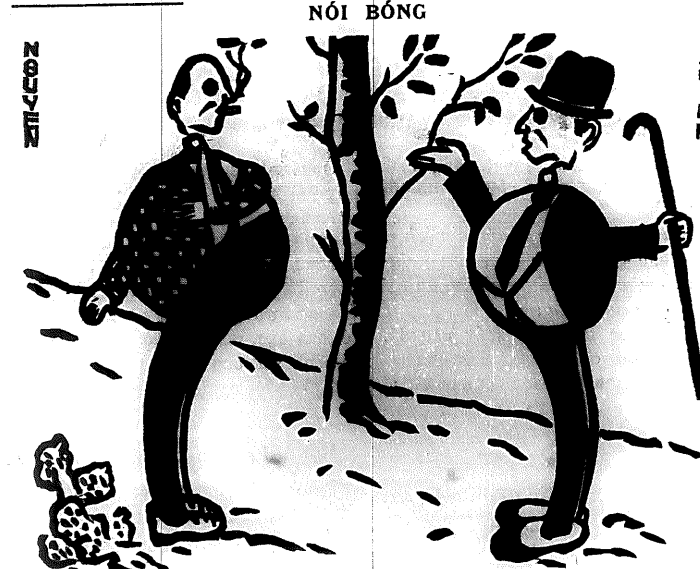
Thầy giáo hỏi học trò — Nếu có bốn con chim đậu trên cành cây kia, tôi bắn chết mất ba con, thì còn mấy con?
Học trò điềm nhiên — Còn ba con ạ.
Thầy trợn mắt....
Học trò — Quả còn ba con ạ, ba con chết chắc còn ở lại mà con sống bay đi mất.

Của N.X.H. Hanoi

Khéo nói giỏi.

Một tiểu-thư vốn có tính hay « đi đêm »! Đêm nào cũng phải đi chơi mới yên. Nhưng bà mẹ lại có tính nghiêm khắc! Mỗi khi tiểu-thư muốn đi đâu đều phải lấy cớ nói giỏi mới đi được.
Một hôm có mấy cậu « bột » đến cửa đón. Tiểu-thư cứ thế đi, không kịp xin phép mẹ. Sau khi về, mẹ hỏi:
— Mày đi đâu, bây giờ mới về?
— Thưa mẹ, con lại chơi đằng nhà cô Thịnh!

Tranh dự thi số 70

— Anh làm sao mà phải buộc bằng thép?
— Ấy hôm nọ tôi đi săn « gà » ở rừng K. T. bị « sư-tử » nó bắt được, nó nhá nát cả cánh tay ra đấy!

thầy gọi trò « Hiền lên hỏi người thuộc về loài gì?

Trò Hiền — Thưa thầy, thuộc về loài hoa....

Thầy (ghật) — Lão... Anh quên rồi gì mà anh bảo người thuộc về loài hoa?

Trò Hiền — Thưa thầy, khi con đi mua chi con ra phố, thì người ta cứ chỉ trỏ mà bảo: một đóa hoa-khôn Kìa kìa....

Của T.V.S. Hanoi

Tín đồ Niên lịch thông thư.

Hai ông đồ đang ngồi ứng-dụng uống rượu, bỗng một ông ồm bụng đứng lên nói:
— Tôi xin lỗi ông, tôi « ra sau » một chốc cho song tiện, lại xin vào hầu-truyền ông ngay.

Ông kia vội đứng lên, nắm lấy tay, cau-ràng:

— Ấy ông đừng ngại ngại mai, kẻo hôm nay nguyệt kỳ, mọi việc đều không nên.

Kết quả cuộc thi

(số 52, 53, 54, 55, 56)

1. — THI VUI CƯỜI

Giải nhất (3500 sách).

Vở máy bút của ra thể « Núi không gọi nhau », « Khách thử mủ » có kèm tranh vẽ của D.S. và nước bút nữa đáng « số 55 và 56 ».

Của ông Nguyễn-thanh-Hải

83, Rue de Chine, Trại Kê

Giải nhì (2500 sách).

Vở bài « Thưa thầy là một nét chữ » đáng trọng số 57.

Của ông Nguyễn-văn-Tý

Université, Rue Paul Bert, Hanoi

2. — THI TRANH KHÔI HẢI

Giải nhất (3500 sách).

Vở tranh số 62 « Khách-tri »

Của ông Lê-Toàn

Chez M. Lê-Toàn

120, Chancellerie, Hanoi

Thí vui cười

Danh sách

Có D.T.Q. Kê-sắt Cẩm-giăng 3 bài
Việt-nữ H.B. Kampot 4 bài
O.Ô. L.C. Grappin Hanoi 1 bài
V.D.M. Khâm-thiên 1 tranh — H.T.P. Kampot 4 bài — Kỳ-lân Trưng-tự 4 bài — P.Q.V. Sontay 2 bài — N.K.B. Marché Rach-giá 5 bài — P.H.N. Phò Tây Huê 1 bài — L.T.N. France Nam-dinh 4 bài 2 tranh — Xuân-Hồng Faf-foo 2 bài — B.Q.D. Cát-tri Hanoi 3 bài — T.M. Hanoi 3 bài — N.T.L. Hải-phong 1 bài — Táo-lo 7 bài — D.V.T. Compagnie Asiatique Saigon 2 bài — V.D.T. Đại-dé Vu-bán 6 bài — Ng.-xuân-Hy 3 bài — Xích-Đề 2 bài — T. Hongay 3 bài — K.M. Vinh 3 bài — N.Dz Cơ-xá nam 4 bài — Thanh-Vinh 4 bài — Đàng-Giang N.D.T. 1 bài — Vô-danh 2 bài: câu bé thật thà và nhà tôi có 5 người — L.T.C. 3 bài — N.V.L. Phú-tho 3 bài — L.V.V. Vinh 1 bài 2 tranh — Q.T. Đạt-lát 7 bài — V.S. Changeurs Hanoi 3 bài — Văn-Dinh Hải-phong 3 tranh 2 bài — Raphaël L.T.B. Mỹ-tho 1 bài — N.N.P. Pavie Hanoi 3 bài — M.L.L. Khâm-thiên 4 bài — B.L.D. Phú-lý 2 tranh 2 bài — N.V. Thanh-Son Hải-dương 2 tranh 8 bài — T.V.Q. Magnenot Cao-bàng 1 tranh — L.H.P. Hàng-Mã Rach-mai 1 tranh 1 bài — L.G. Chancellerie 3 tranh — L.T.X. Nam-Sinh Hải-phong 2 bài 2 tranh — N.D.Ch. Nam-dinh 3 bài — Bút-Son Dân-bach Saigon 4 tranh.

81?

Nhà bán thuốc phong tích hay nhất và thuốc lậu, giang mai vô địch đã dọn lại nhà số 81, phố Huế (Chợ hòm) Hanoi, thơ và mandat xin đề cho M. DAN

KIM-HƯNG DƯỠC-PHONG

81, Route de Huê — Hanoi

BÁN 50 XU

GIÁ HẾT SỨC RẺ
tặng thưởng nhiều
lần cho người đọc

Ở NƠI NÀO CŨNG CÓ THỂ MUA ĐƯỢC
NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC
VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

Những sự thiết-thực về nước Nam ngày nay
Một quyển sách sáng suốt, linh-hoạt, nghiên-cứu kỹ-lưỡng
240 TRANG, 140 BỨC ẢNH, BÌA BA MÀU RẤT ĐẸP
thực là một sự gắng sức trong việc
ấn-hành chưa từng thấy ở Đông-Dương

Bò huyết
trắng dương

BÒ HUYẾT ĐAN của THỌ-DÂN Y-QUÂN, là thuốc vừa nuôi huyết, lại vừa bổ-thận cố-tinh. Bệnh liệt-dương, bệnh dương suy, dùng nửa tể sẽ thấy công-hiệu vô cùng. Tuổi già, vợ trẻ, không sinh đẻ, hay dễ giết con trai, dùng một tể sẽ sinh con trai.
Mỗi tể 8 hộp, mỗi hộp 3\$00
Ở xa muốn mua, xin viết thư và gửi mandat cho ông:

PHẠM-QUẾ-LÂM

54, Phố Sinh-Tử — Hanoi

Truyện-ngắn

HẤT BÁO

Của KHÁI-HƯNG

(Tiếp theo)

Một ngày mùa hè rợp mát. Mặt trời ẩn sau những làn mây bạc, chiếu ánh dịu-dàng xuống một cảnh toàn màu xanh. Xa-xa những đồi núi cao ngất xanh đen, mây trắng phủ ngọn trông như dãy hóa-diêm-sơn dường bốc khói. In hần như cắt lên trên màu xanh đen ấy, những đồi cỏ tươi xanh liên-tiếp không cùng, bao-bọc chung-quanh, có khi cách hẳn nhau, và thung rộng ra như hình một trường du hi lớn ước hàng trăm mẫu, có khi gần lại nhau thành một thung-lũng dài và hẹp, con đường đi nép ven đồi, bên giòng suối nhỏ.

Hai cô gái Thổ vừa đi vừa nói chuyện, giọng nói đều-đều như bài hát du. Văn-Thanh và Trọng-Giao thỉnh-thoảng lại ngắt lời hai cô để hỏi một điều, song thấy hai cô cứ trả lời nhất gừng rồi lại quay ra mãi-miệt theo đuổi câu chuyện tiếng Thổ với nhau, nên hai chàng cũng sinh chán đi lùi lại sau vài bước. Bỗng Văn-Thanh giơ tay trở một cái đồi kêu thét thanh như có sự gì ghê gớm xảy ra:

— Cối ká! Cối ká! (1)

Trong Giao ngỡ-ngạc nhìn theo không hiểu, còn hai cô Thổ thì với vầng quay chạy lại. Cô Cang về mặt sợ hãi, hỏi dồn:

— Cái gì thế ông? Cái gì thế?

Thanh mỉm cười đáp:

— Kia, cô trông, đồi cao thế kia mà mấy con trâu cũng chịu khó leo lên tận ngọn đồi để ăn cỏ.

Cô Cang, thổ dài cười gượng:

— Trời ơi! Ông làm tôi hết hồn!

Lời Cang nói trong trẻo, không những hết giọng người kinh mà lại mềm-mại như tiếng các cô con gái Hà-thành vậy. Thanh đang dăm-dăm nhìn cô suy nghĩ, thì cô lại hỏi luôn:

— Mà ai dạy ông những câu tiếng Thổ thế?

— Một nông Thổ dạy thôi đấy. Nong ấy cũng slao lại kia slao như cô ấy!

Cô Cang có dáng không vui, bêu môi nguẩy một cái rồi gọi bạn:

— Nà! Cối Xám a!

Thanh với ngắt câu:

— Ấy cấm nói tiếng Thổ đấy! Bốn chúng ta cùng biết nói tiếng kinh thì đều phải nói chuyện bằng tiếng kinh, có phải không có... cô Xám? có phải không anh Giao?

Xám cười:

— Nhưng mà ông biết tiếng Thổ!

— Tôi biết có mỗi một câu: Đíp noọng lại!

Giao hỏi:

— Đíp gì kia?

— Đíp noọng lại.

— Nghĩa là gì?

Thanh cười hỏi cô Cang:

— Nghĩa là gì nhỉ, có?

Cang bên-lên, cúi mặt, hai má đỏ hây:

— Em không biết.

Thanh bảo Giao:

— Vậy anh hỏi cô Xám xem nghĩa là gì?

Giao theo lời hỏi Xám. Có Thổ mỉm mỉm cười, sẽ đáp:

— Là yêu mình lắm!

Giao, Thanh vỗ tay cười rộ. Hai cô thấy thế cũng cất tiếng cười theo,

vàng cả một vùng thung-lũng nhỏ hẹp yên lặng...

Đi cách Đồng-dăng ước chừng được ba cây số, hai cô Thổ đưa hai chàng giở vào một con đường hẻm lên đồi. Rồi từ đó, bốn người đi rất đường trên đồi, khi lên giốc khi xuống giốc. Mà nghe chừng như mệt nhọc cả rồi nên ai cũng chỉ nghĩ đến tránh những vũng nước đọng những chỗ bùn lầy mà yên lặng đặt bước, chứ không vui cười trò chuyện như trước nữa.

Khi tới một ngọn đồi trông xuống một nơi thung-lũng nhỏ mà tròn có đồi bao bọc chung-quanh: Ruộng lúa xanh tốt xàn-xàn chạy thoải xuống đến tận một giòng nước. Các bờ ruộng thành hai thang theo đường lượn của chân đồi dần-dần lan rộng mãi ra như gợn sóng trên mặt nước khi ta ném một viên gạch xuống hồ, ao.

Hai cô Thổ kéo tay nhau ngồi xuống thổ hồng-hộc. Cô Cang ngừng mặt lên bảo hai chàng:

— Hãy nghỉ lại một tí đi, hai ông a. Làng chúng em kia rồi.

Theo ngón tay của Cang trở, mắt hai chàng đặt tới sườn đồi phía đối-diện. Ấn hiện trong đám cây xanh um, mấy chục nóc nhà tranh, cái cao, cái thấp rải-rác từ chân cho tới lưng chừng đồi.

Hai chàng đứng chân đứng ngắm.

Trọng-Giao khen:

— Đẹp! đẹp lắm!

Thanh thì lim-dim cặp mắt, nhìn khắp một lượt rồi cất giọng cảm-dộng như nói một mình:

— Trời ơi! Cảnh êm đềm biết bao! Ở trong cảnh này thì ai lại vô tình được!

Chàng cúi xuống hỏi Cang:

— Làng cô tên là gì vậy?

— Làng chúng em tên là Bản Slao.

Thanh mỉm cười:

— Cái tên thú nhỉ! Sừng đáng với cái cảnh-tĩnh từ này lắm. — Bản Slao!

Giao hỏi bạn:

— Nghĩa là gì thế anh?

— Hỏi cô Cang ấy. Cô làm ơn giảng nghĩa cho bạn tôi nghe.

Cô gái xinh xắn, trầm ngâm về thành-thực hiện trên nét mặt, nhách một nụ cười ngáy thơ, trả lời:

— Thừa ông, là Ai-thôn.

Thanh kinh ngạc:

— Trời ơi! Có em tôi lại dịch ra chữ nho nữa kia?

Cô bé bên-lên, cần chiếc khăn tay thêu chỉ ngũ-sắc, trách lại:

— Không dịch bằng chữ nho thì dịch ra thế nào?

Thanh cười:

— Giá tôi thì tôi dịch phăng ngay là làng Yên.

Cô Xám thấy chúng tôi nói phiếm mãi có dáng chẳng ra, dừng đây nói:

— Thôi, đi về!

Bốn người liền xuống giốc về làng. Xa-xa trông thấy giòng nước lấp-lánh ở chân đồi, quanh-co khuất khúc bên Bản Slao, Trọng-Giao quay lại hỏi:

— Nay hai cô, có sông mà không có cầu thì làm thế nào sang được bên làng?

Cô Xám cười:

— Không phải sông đâu, suối đấy.

Quả thật, khi đi đến bên giòng nước, hai chàng chỉ thấy ở đáy lòng suối bờ cao một vạch nước tuy chảy

chàng không hiểu, chỉ thấy có kia không lời bạn bằng lòng cùng đi mà thôi.

Bản Slao không có sông như phần nhiều các làng Thổ; và các nhà sàn ở rải rác bên sườn đồi, không thành hàng lối, mỗi nhà có cái giầu tre hộp đầu vót nhọn bao bọc. Giầu cao bằng đầu người, ken rất dày mà rất thẳng và ngay ngắn, xa trông như những bức gài ở dưới Trung-châu.

Thanh và Giao cùng hai cô Thổ theo con đường hẻm, hai bên mọc đầy những cây ngải và cây thái-lai. Có khi muốn được gần hơn ít đường, họ đưa hai chàng đi tắt qua sân các nhà trong làng mà hai cô đều quen biết. Những người thổ đứng trên sân thấy hai cô đi với hai người lạ thì cất giọng nề-oải chậm-chạp hỏi truyện, hoặc dưới con chó lại bốn mắt ở gầm sàn xổ ra xủa...

— Đến nơi rồi. Mời hai ông vào.

Cang nói rồi chạy vụt vào nhà trước, đứng dưới sân gọi với lên sân:

— Thầy a! Có hai ông khách người kinh đến chơi đấy.

Dương đứng tỏ mồm ngắm cái công chống khung làm bằng gỗ soạn đào, cánh thời ken tre hộp như hàng rào nghĩa là giống như hết cái công chống dưới ta mà có vẻ mỹ - thuật hơn, Thanh và Giao hồng kinh ngạc vì nghe thấy một cô Thổ nói tiếng kinh với cha.

Sự kinh ngạc của hai chàng càng tăng khi thấy ở trong nhà sàn chạy ra sân cúi nhìn xuống một người vận áo lam dài quần trắng vào trạc gần sáu mươi, tuy đầu râu đã bạc, nhưng trông rất mạnh-mẽ hồng-hào mắt không cần đeo kính.

Nhắc thấy hai chàng, ông chủ nhà nhách một nụ cười tươi lần:

— Kính chào hai ông. Hân-hạnh cho già này biết bao, hôm nay lại được hai ông quá bộ đến thăm...

Mời hai ông lên chơi.

Hai chàng ngỡ-ngạc nhìn nhau. Thanh thì-thăm hỏi ban:

— Quái! Sao lại có người Thổ nói tiếng kinh sôi đến thế?

— Cha tôi mời hai ông lên chơi đấy a!

Hai chàng giắt mình bên-lên. Giao xin lỗi:

— Lay cụ a! Xin cụ tha lỗi cho.

Anh em chúng tôi không nghe rõ.

Rồi hai chàng theo hai cô lên sân. Chủ-nhân hỏi:

— Hai ông ở Đồng-dăng đến đấy?

Thanh ngượng quá chỉ sợ ông cụ lâu-linh cười mình đã đi theo con gái cụ, nói thào:

— Thừa cụ, chúng tôi muốn khảo cử về phong-tục trên quý-quận, nên gặp hai cô đây ở chợ Đồng-dăng có nhờ hai cô đưa về nhà.

Chủ-nhân sẽ nhách mồm cười nửa ra ngợ-vực, nửa ra vì cách thủ tiếp lịch sự:

— Thế thì không may cho quý-khách quá. Vì tôi đây chỉ là một người đồng quận với quý-khách mà thôi.

(Còn nữa)

KHÁI-HƯNG

(1) Trống kìa.

<https://tieulun.hopto.org>

Tiếng ve ran trong bóng cây râm mát:
Giọng chim khuyên ca ánh sáng mặt trời.
Gió nồng reo trên hồ sen rào-rạt.
— Mùa xuân còn hết? Khách đa tình ơi!

Khách đa tình ơi! Mùa xuân đã hết
Này nghe: tiếng diều sáo dẫn mây đi.
Có phải chăng, đây những lời tha thiết?
— Lời tiếc xuân như hát khúc phân ly.

Ta rắp cao lời chào ngày mới mẻ.
Vi đông, thu, hạ cũng như xuân
Cũng có tình riêng với lòng thi-sĩ.
— Ta hằng vui trông ngày tháng xây văn

Nhưng ta thấy cô kia đang tựa cửa
Tiếc bóng chiều, đôi mắt dõi chân mây.
Ta cảm nỗi hoài xuân cùng thiếu-nữ.
— Cùng cô em đôi má đỏ hây hây.

Nên ngừng bút gươm vẽ mẫu chồi lồi.
Của ngày hè muôn cảnh sắc tung bừng.
Cất tiếng hát, trông cô em ta gọi:
— Hỡi cô em! Nghe tiếng hát ta chẳng?

Nghe tiếng ta trong bóng ve râm mát,
Trong lời chim, trong giọng sáo chơi
vời...

Hãy gắng quên nỗi băng-khuàng man-mác,
— Mà vui đi! Thiếu-nữ đa tình ơi!

THẾ-LƯ

BÀ CHÚA Á-PHIÊN MÀNG TÚ-MƠ

(Sau khi hát chầu bài và dâng ở Phong-Hóa số 52, bà Chúa Á-Phiên thượng đồng, trở vào một Tú-Mơ mà mang rằng:
Vô ơn! Vô đạo!

Tú-Mơ kia sao dám lảo cùng ta!
Kia Việt-nam, Ấn-độ, Trung-hoa.
Ba nước ấy một tay bà khiển-trị.
Bà mong cho nhân-loại di-hòa vi-quý.
Lấy cơm đèn làm diêm trí chúng sinh.
Mong các con công bô lợi, quên mình.
Mới giữ được hòa-bình trong vũ-trụ.
Miền Á-đông nhờ có bà phủ-đụ.
Nên bình an hơn mọi xứ trên Hoàn cầu.
Ngắm thừa văn-minh nhân loại sơ-dầu.
Trung, Việt, Ấn đã ra màu phúc thiện.
Cũng là nhờ phép thần tiên Nha-phiên.
Nên chẳng như Âu-châu tranh chiến từ tung.

Chém, bắn nhau để đoạt lợi tranh hùng.
Bày ra cảnh máu sông, xương núi.
Đất Á-đông phúc được bà thương tới.
Nên bà đem bửu-bối xuống trần-ai.

Tuân lệnh Hoàng - thiên ban xuống
không sai.

Làm cho dân được thành - thời trong
giấc mộng.

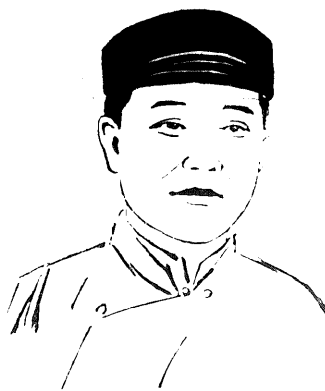
Mặc giống trắng nó quay cuồng bạo-
động,
Cứ diễm nhiên trong mộng khói mây.
Công đức bà phủ hộ bấy lâu nay.
Các đệ-tải khá coi tây trời bề.
Bà ra tay cứu dân, độ thế.
Phải phụng thờ bà cho từ-tế, thành tâm.
Phải xuân thu tế lễ hai lần,
Phải nhật dạ ăn-cần hương khói.
Bà sẽ phủ hộ cho ách qua, bệnh khỏi,
Cho thông minh, giản giải, dẻo dai...
Kẻ nào mà sao nhãng đơn sai,
Thời bà sẽ ra oai hành phạt.
Bà hóa phép cho vươn vai, ngáp vật.
Cho ù tai, váng mắt, nhức đầu,
Cho phờ người, xương mỏi, mình đau.
Bỏ cả công việc, nhấc đầu chẳng được.
Người Tú-Mơ viết văn chầu hí - hước,
Lời lẽ nghe lảo xược lảo thay!
Liệu hồn! Tai bẹp có ngày!..

Ghi chép.

T.K. MỸ và TÚ-MƠ

(Kỳ sau sẽ có bài ở tại địa cùng bà Chúa Á-phiên của Tú-Mơ).

Câu truyện ..

ÔNG ĐINH-CÔNG-HUY
Thích xòe

Ông Đinh-công-Huy trả lời ông Đinh-công-Xiễn

Mấy lời ngỏ cùng
ông Đinh-công-Xiễn

Đọc bài « Xòe », một lối chơi mới của ngài đăng trong báo Trung-Bắc Tân-Văn, tôi chẳng muốn có bài trả lời, sợ rôm tai độc-giá vô ích. Nay thấy Phong-Hóa (tờ báo đã khen « Xòe » và ưa cái tính nhả-nhận của tôi) lại đăng bài và một bức thư nguyên-văn của Ngài, nhời văn như tả rõ cho tôi biết Ngài đã kềm hòa-khí, cố tìm lấy một vài mẫu đời tư êm-dềm của tôi để công-kích cho mạnh lối « Xòe » (nhập-tịch chữ chẳng ngu-cư vùng tôi như Ngài đã nói), tôi phải trả lời Ngài cũng là một sự vạ-bắt-đắc-dĩ!

« Xòe » đâu phải là một món chơi riêng của Hòa-bình! Tôi thường nói thế, nhưng thấy nó vui, nó giản-dị và thanh-nhã nên tôi bắt chước Lai-châu và lập ban « Xòe » Kê-son để giúp vui cho đám tiệc hay ngày hội... Nay Ngài bảo « tôi nêu thành một trò cười » và « làm xấu lây đến thổ-dân Hòa-bình » thì Ngài hơi nóng! Tôi đã nêu lên một trò vui và làm cho dân tôi được người ngoài chú ý đến thì phải hơn! Giọng già bấy ngày hội Chấn-hưng kỹ-nghệ tỉnh Hà-dông, bà con đến xem đông như kiến cỏ chỉ thấy gao: « Múa xòe đi! múa xòe đi! Các cô nàng khéo lắm!!! »

Các quan khách đến dự lễ khánh-thành hội cũng vui cười, vỗ tay

khen...

Ngài bảo tôi « đem xòe về Hà-dông để mua cười tại một hội phải lấy sự cần lao làm gốc » thì Ngài nhầm hay tôi nhầm, cái đó lại là truyện khác, tôi chỉ biết đem ban xòe, đánh cồng, ném dùm... về giúp vui cho hội + giúp vui ma thôi! chưa phải dịp đem tiêu nghệ Hòa-bình về phổ bày ở hội cho Chấn-hưng kỹ-nghệ của riêng tỉnh Hà-dông!

« Xòe mới lưu-lạc về Kê-son từ tháng Janvier 1931, nghĩa là từ khi quan an Đinh-công-Huy kết hôn cùng cô Đeo-thi-Tú » (con gái quan Quân-đạo Lai-châu). Ngài lại nhầm! Tôi biết xòe và thích cho dân tôi tập xòe ngay khi tôi biết Lai-châu, nghĩa là trước khi tôi lấy vợ Lai-châu. Mà tôi biết xòe sau khi tôi lấy cô Đeo-thi-Tú, Ngài không Xòe thì Ngài lấy cô Đinh-thi-Thềm (cô cũng thế, có gì quan-hệ đến cu-mỹ-thuật của Xòe đâu!

« Ông Huy coi như ông vẫn còn là một vị đường quan trong tỉnh », Ngài lại nhầm dữ! Tôi về quan, ngoài vòng cương tỏa, tuổi trẻ ngày tháng tiêu-dao cùng vườn ruộng, sông núi, tôi đâu coi như tôi còn là một vị đường quan — rồi Ngài còn mãi với tuổi già — nên Ngài mơ-màng tưởng giùm tôi chăng? Cũng có nhẽ! Nhưng cảm ơn Ngài!

Hãy thi theo, đồ thi bô, tôi cho Xòe là một lối chơi vui, tạo-nhà, chẳng hại đến phong-hoa, tôi cố lập lấy một ban Xòe thật khéo để làm vui cho Kê-son và nếu có dịp, cho các nơi khác nữa. Trò vui học lại của người! cũng có kẻ hẹp-hoài chê tôi.

Nhẫn bạn làng chơi

Chỉ có nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG** 78, phố hàng Gai Hanoi, là nhà thuốc chuyên môn nghiên cứu thuốc nam, về khoa thuốc **LẬU** và **GIANG MAI**, chữa đủ các phương pháp, chóng khỏi, tuyệt căn, và không hại sự sinh dục. Lại có môn thuốc **CAI NHA PHIẾN** rất tài tình, chỉ chữa 3 ngày là bỏ hẳn được.

Nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG**
78, Phố Hàng Gai, 78
HANOI

MỘT SỰ THAY ĐỔI LỚN TRONG HÀNG SÁCH

240 trang chữ
140 bức ảnh
bìa ba màu
có tranh ảnh

50 XU **50 XU**

NHỮNG THỜI-KỲ TRỌNG-ĐẠI CỦA NƯỚC VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

BÁN KHẮP CÁC NƠI

Tặng thưởng nhiều thứ cho người
đọc gấp nhiều lần giá quyển sách

.. XOE ! .. XOE !

nhưng Lai - châu cũng trong đất nước nhà, trò vui của Lai-châu là vui của nước nhà, tôi muốn bắt chước rồi giữ lấy làm cho thêm vui.

Theo nhịp đàn sáo du-dương, tôi và bạn Xoe Kê-sơn vui cười « Xoe » một bài thật dài để cảm ơn Ngài đã « thủ thực rằng không hề bao giờ có ý công-kích tôi. »

ĐINH-CÔNG-HUY
Kê-sơn — Hòa-Bình

Bức thư ngỏ...

(Chị em Xoe Kê-sơn kính gửi quan Tuần-Phủ Hòa-Bình)

Bầm quan,

Cũng bởi một sự tình có được nghe đọc bài « Xoe, một lối chơi

mới» của quan đang trong báo Phong-Hóa, mà chị em bạn Xoe Kê-sơn chẳng được hài lòng....

Tôi, một người «chị cả» trong ban cũng chẳng hài lòng nên cũng chẳng quản tài sớ, thay mặt các chị em đem lời thơ-măng trình bày, mong quan hài lòng lượng xét.

« Không phải những điệu múa chỉ uốn-èo mình cách dậm-dăng,... nhanh-nhen theo điệu chân bước mau, hai cánh tay mềm-mại... và trông thấy thế, không ai nghĩ đến sự dậm-dục của phong-tục đời bại... » Đây, cái lối xoe của chúng tôi vui vẻ, dịu-dàng, không có hại cho phong-hóa, nó thanh-nhã, nó thực-thà như thế mà quan cho là « một

ÔNG ĐINH-CÔNG-XIÊN

nguyên chính quan lang
Tuần-phủ Hòa-Bình.
ghét xoe

món chơi có vẻ dậm-dăng» thì trước khi quan nói, có nhẽ, lưỡi quan chưa quay đủ bảy lần....!

Đem hết trí nghĩ để vào bước chân dậm-dang, theo cho đúng điệu, nhảy cho đúng bước, tôi đã thấy bạn hết cái trí nòng hơn đợi đèn của tôi; tôi giám chắc tôi và người bạn trai giắt tôi nhẩy xoe chẳng còn trí dẫu mà nghĩ đến sự dậm-dăng. Tri đã chẳng nghĩ đến sự dậm-dăng, óc tất chẳng dậm-dăng; óc đã chẳng dậm-dăng, người tất chẳng dậm-dăng; trò vui của người không dậm-dăng tất nhiên chẳng dậm-dăng. Tôi xin mạnh bạo phản đối ý quan mà treo lên đôi câu hô rất to: « Xoe chẳng phải là một món chơi có vẻ dậm-dăng! Xoe vạn tuế! »

Xoe chẳng những giúp vui và tạo nhã mà còn làm cho chị em cách nhau mấy quãng rừng, khuất nhau mấy quãng đồi, cũng được gần nhau luôn và nhờ đây được thân nhau như chị em một nhà.

Bầm quan, nếu quan rộng xét chút nữa thì dẫu đến nỗi Xoe là một món chơi có vẻ dậm-dăng và chị em Xoe dẫu đến nỗi — vì tình có nghe đọc bài của quan vừa đăng — mà chẳng được hài lòng. Tội-nhiếp!

.... Theo bước chân dậm-dang của quan Án, chúng tôi đã tận tâm lập nên ban Xoe Kê-sơn, chúng tôi vẫn vững bước, vui cười « Xoe », « Xoe » mãi....

Thay mặt chị em bạn XOE,
NÀNG-BA, Kê-sơn — Hòa-Bình

CÂU NÓI VÔ Ý

Hôm ấy, khán giả đông nghin-nghit. Ban hát diễn tích tuồng: « Lưu-huyền-Đức tam thứ câu Không-Minh ».

Lúc Lưu-Bị đến nhà Không-Minh mới lần thứ hai. Quan-Công và Trương-Phi đứng ngoài ngõ đợi đã lâu, nóng ruột lắm.

Quan-Công vỗ vai Trương-Phi nói lời:

Này Trương đệ, cái lão Không-Minh ấy nó khó tính vô cùng, ít ra Lưu-dại-ca phải cầu, mới hẳn đến lần thứ ba mới được. Mà lần này mới là lần thứ hai thì chi bằng ta gọi Lưu-dại-ca về cho sớm để bạn sau sẽ đến.

Trương-Phi hỏi:

— Nhưng này, bớ nhị-ca, sao anh biết là anh em chúng mình phải mời Không-Minh đến lần thứ ba mới được?

Quan-Công:

— Có khó gì mà em chẳng hiểu? Em cứ về nhà giữ ngay truyền Tam-quốc-chi ra mà xem thì sẽ hiểu ngay.

Khán giả: ??? !!!

N. X. H

LẦY CHỒNG LÀM GÌ?

Trong buồng giấy một công-só. Ông phân ngồi ở bàn đóng giết, thỉnh-thoảng lại ngừng dẫu hỏi một người dân-bà nhà-quê trạc độ hai mươi tuổi, trông dễ thương.

Ông phân. — Tên chị là gì?

Người dân-bà. — Bầm ông, tên con là Nguyễn-thị-Thị.

— Bao nhiêu tuổi?

— Bầm, năm nay con hai mươi.

Ông phân nhìn người dân-bà từ đầu đến chân, làm cho chị ta then cái mắt xuống.

Ông phân (dịu dàng). — Thế cô em có chồng chưa?

Người dân-bà. — Bầm ông, con có chồng rồi.

— Lầy chồng được bao lâu?

— Bầm mới được một tháng nay.

Ông phân thụt-cong (chờ lên còi gáy). — Chị lầy chồng làm gì?

Người dân-bà mở to mắt ngạc-nhiên, rồi lủi cụp gù xuống. Tay mân-mê vật áo.

Ông phân hỏi dồn — Thế nào, sao người ta hỏi lại không trả lời? Chị lầy chồng làm gì mới được chứ? Nói mau...

Người dân-bà mặt đỏ bừng, rồi then nửa vức:

— Bầm ông, lầy chồng làm gì, cái đó thì ông... ông về... ông hỏi bà phân con ở nhà ấy!

Ông phân (tĩnh lặng). — Không, tôi hỏi chị lầy chồng làm gì, làm nghề gì, chứ còn lầy chồng để làm gì thì cái đó tùy nhà chị với chồng chị, ai hơi dẫu mà hỏi.

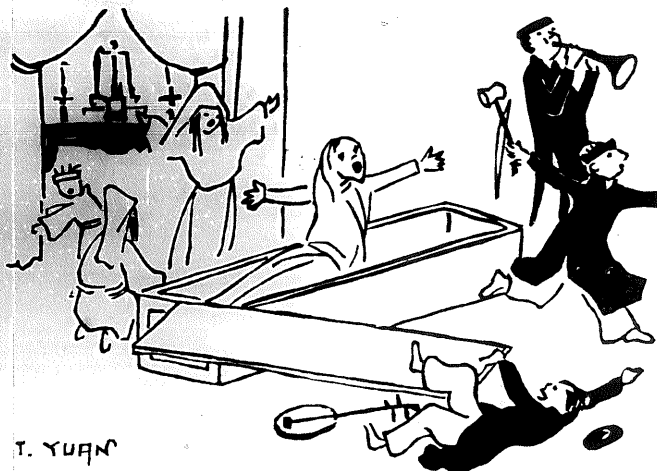
Nh. L.

BỨC THƯ PHẢN - NÀN

Một người bán báo ở Hải-phong viết thư về phản-nàn vì ông L... mua báo không trả tiền. Ông không trả tiền vì ông có một lẽ riêng. Lẽ riêng ấy dẫu phải hay trái, người bán báo cũng thiệt 7 xu, mà thiệt vì ông. Người ta đi làm ăn, mỗi tuần-lẽ đem lại tặng ông một vài cái nụ cười thì ông cũng nên vui cười mà giả lại cho người ta, làm gì 7 xu.

Tranh dư thi số 72

CHẾT CÒN GHÉT SẦU

T. YUAN

Các bác hòa bình-bán cho vui xuân-nữ thăm làm!

Tờ giấy đỏ trong rạp Cinéma Palace

Bị đau quặt tim đã lâu, các danh-y Nam-dịnh, Hải-phòng chữa mãi không khỏi, hết kế, định đi nhà thương S' Paul điều-trị, đến Hanoi vào Palace xem thấy mảnh giấy đỏ bỏ trên ghế có mấy dòng như vầy:

« 139 Phố hàng rượu Nam-dịnh có hiệu thuốc chủ-nhân Vũ-duy-Thiện dit Thịnh-đức được-phòng, chuyên nghề làm thuốc đã lâu, xem mạch không lấy tiền. Lậu, dương-mai, khí-hư v.v. toàn là các khoa chuyên môn ».

Đọc xong cũng tưởng như các thầy lang khác. Có chút việc về Nam-dịnh, lại thử thầy lang Thiện, thầy mạch hay nói cũng đúng, chữa có trong tuần lễ là bệnh khỏi. Vây dặng mấy lời cảm ơn thầy.

NGUYỄN-LỢI-THIỆP

Diễn-chủ

NAM-ĐỊNH

Peintures GECKO

PHUNG-NHU-CUONG

N° 53, Rue de la Citadelle, Hanoi

Hiện sơn THĂNG-LONG

<https://tieulun.hopto.org>

(1) Huy toan giấu chị và nói đó là bức thư của bạn.

Song Mai hình như đọc được tư-tưởng em và muốn tránh cho em một sự nổi giận vô ích, liền cười gượng mà rằng:

— Anh ấy vẫn dùng thư giấy viết thư ngày xưa nhỉ!

Huy nghe chị nói giật mình. Huy không ngờ tâm ái-tình của chị đối với Lộc lại bền chặt đến thế, trung-thành đến thế, ăn sâu vào tâm-trí đến nỗi nhớ tới những sự còn-con như mẫu giấy viết thư dùng lâu năm sẽ trước. Huy bỗng đem lòng thương-hại chị đã trong bao lâu vui gượng để che sự nhớ-nhung, sống trong sự lạnh-dạm của cuộc đời hiện-tại để cố quên hết tình ân-ái của quãng đời quá khứ đầu buổi thanh-xuân.

— Cậu ơi! sao mẹ lại khóc kia! cậu à!

Huy nghe lời cháu gọi như câu trách mắng. Đưa mắt nhìn Mai thì hai giọt lệ trên gò má khiến Huy xiết bao hối-hận. Huy sẽ bảo chị:

— Chị nghĩ làm gì cho đau lòng. Con người như thế chẳng đáng được chị nhớ thương.

Huy vừa nói vừa toan xé bức thư. Mai vội gạt đi:

— Em cứ đưa cho chị xem!

— Thôi chị à, xem làm gì!

Ái kéo áo-Huy nắn-ni:

— Cậu cho mẹ tờ giấy xanh đi cậu! Để mẹ làm cho Ái cái thuyền!

Mai không để ý đến con, nói:

— Không hề gì mà! em cứ đưa cho chị xem.

(1) Xem Phong-Hóa từ số 36.

KHÁI-HƯNG soạn

Huy có ý do-dự, thời chị đã sẽ giặt bức thư ở tay mở vội ra coi. Thư rằng:

Huyện Thạch-hà ngày 2 Mars 19...

« Em Huy,

« Tôi xin cầu cho phép tôi được gọi cậu là em và xưng anh với cậu như ngày xưa, như những ngày

tạ tội, và tỏ nỗi oan-uổng của anh...

« Thế nào, xin cậu trả lời cho biết, tôi sẽ xin đến ngay.

Kính thư,

Nguyễn-vân-Lộc »

Lời trong thơ loanh-quanh, lung tung, khi xưng anh, em, khi xưng cậu, tôi, tỏ ra rằng khi viết thư Lộc

— Vàng.

Huy đáp lại vô-vấn thể, song vẫn hiểu rằng câu nói của chị có một nghĩa trái ngược lại, nghĩa là chị muốn bảo Huy cứ trả lời Lộc đi. Chẳng dám-dám nhìn chị, sẽ nói:

— Huy cứ để cho anh ấy đến.

Mai ngân-ngừ, ngẫm-ngẫm. Cái hình ảnh khinh bạc người ngồi vắt vẻo trên xe nhà chạy lướt qua trong tâm-trí Mai, khiến nàng bỗng có vẻ mặt quả-quyết, rồi xe vận bức thư ra, bảo em:

— Thôi! Nhất định thôi! Không trả lời gì hết!

Ái thấy mẹ giận-dữ xé tờ giấy đẹp thì mếu-mào:

— Sao mẹ lại xé của con ra?

Mai gương cười, cúi xuống bế con lên hôn phất nồng nàn, có vẻ đầu-ràng-tinh-xưa còn ẩn trong tình mẫu-tử, và cái hôn kia chỉ là cái hôn tiếc một quãng đời đã mất.

Nhưng sao sau nam, sau nam vắng bật tin-tức, nay bỗng lại có bức thư của Lộc?

Chắc trong đời Lộc đã xảy ra một sự phi thường!

Thực vậy.

Hôm Lộc nhận được bức thư gửi cho Mai trong đựng cái giấy bạc hai chục, thì chàng cảm-tức đến mất ăn mất ngủ. Chàng không ngờ đâu một người chàng yêu thương chiều-chuộng, kính trọng đến thế mà lại nỡ lòng lừa dối chàng một cách khốn nạn, dè hèn đến thế.

Song chàng cũng chỉ mới ghen tuông, ngờ vực mà thôi. Đương tra xét dò la, thì thốt nhiên Mai và Huy

sung-sướng nhất trong đời ba chúng ta.

« Em ơi, anh là một người khốn nạn, một người có tội rất lớn đối với vợ anh và đối với em.

« Xin em làm ơn kêu van chị cho anh, tha thứ cho anh, — không, không thể tha thứ được, — nhưng rủ lòng thương cho phép anh đến

bản khoán, cầm-dòng lăm. Tay Mai cầm bức thư run lẩy bẩy, mặt Mai dần dần đỏ, rồi tái đi. Rồi Mai cất giọng khàn-khàn, vớt những nước mắt đương tắc ở họng, sẽ bảo Huy:

— Thôi, em à!

Huy ngờ-ngác không hiểu. Mai lại nói luôn:

— Thôi, em à! Đừng trả lời nữa.

CUỘC XÒ SỐ

Đã được quan Đốc-lý ngài duyệt-y

Từ khi bản-hiệu bán mủ giá đặc-biệt (hai lần nứt chai bảo-hành một năm giá 1460) đã được nhiều ngài lại mua và bán kén. Vì cảm cái thịnh-tinh ấy nên bản-hiệu có làm một thứ quà biếu bằng cuộc Xò số: kể từ nay ngài nào mua mủ cũng có phiếu rút Số. Số phiếu (Bon prime) chỉ có một nghìn cái thôi (1.000), bắt luận một tháng hay hai tháng mà hết một nghìn ấy thì bản - hiệu mở số ngay không chỉ - hoãn gì cả.

Những số trúng như sau này:

Hạng nhất 1 cái xe đạp	Bảng giá	40\$00
» Nhì 1 cái gương soi	»	10.00
» Ba 1 đồng hồ	»	5.00
» Tư cái khay khảm nhét-bán	»	4.00
» Năm 1 đôi lọ nhét-bán	»	2.50
» Sáu 1 bộ chén nhét-bán	»	2.50
» Bảy 1 đôi giấy Ba-ta	»	1.70
» Tám nửa tá mouchoir	»	1.20
» Chín 1 cái hộp sơn nhét-bán	»	1.20
» Mười 1 cái bottle bằng ngà	»	1.00

PHẠM - MẠNH - KHA

30, Phố hàng Bông, HANOI

Hay rất mực, thực là tài
Đừng không sai, ai cũng biết

Kinh trình các liệt-quí chư-tôn biết rằng: Tôi là Thần-cốc-tử thầy tướng Quảng-Đông học đạo chính-tông ở bên Trung-hoa, các tinh đầu đầu cũng có tiếng, nay sang Nam-Việt xem bói, xem tướng, xem số hà-lạc, và xem hết thầy các việc thuộc về âm-phần dương-trạch. Tôi hiện ở số nhà 40 phố hàng Bông-dềm, Hanoi.

Các đạo học mà tôi đem ra công-biên liệt-quí đều là những môn lưu-truyền của tổ-tiên tôi chuyên-tâm nghiên-cứu đã từ bốn năm đời đến nay và tôi cũng được gó đáng Di-nhân truyền-thụ các phép nhiệm-mầu, chân-tâm chỉ-dẫn những nơi bến khổ sông mê, bảo rõ mọi điều tránh hung gặp cát, đoán ra một đời không sai. Ái muốn cầu việc hôn-nhân, gia-trạch, tử-tước hay là muốn cho buôn-bán phát-tài, công-danh quan-lộc, thọ yếu cùng thông các vận-hạn có thể chỉ-dẫn hết cả, tôi đều có thể đoán trước được cả mười điều không sai một.

Nay kính bạch

Chủ-nhân: THẦN-CỐC-TỬ
40, Phố hàng Bông-dềm Hanoi

chuyên kẻ biên lối mới

ATDAR

Nº7 RUE LAMBLLOT HANOI

thăng hàng Mạnh gần hàng Hanoi

NHIỀU LỐI CHỮ MỚI

NHIỀU TAY VẼ KHÉO

CÓ NHÀ MỸ-THUẬT TRONG NHÓM

CÁ NHÂN CÁ

sơn, vẽ, làm buồng hoa, vẽ

Quảng-cáo trang hoàng

cửa hàng và trong nhà

XIN QUÝ KHÁCH ĐẾN XEM KIỂU

CÓ ĐÚNG QUÀ PHÂN BÀNH MÙ HÈ

Purblanc

MỖI BIẾT LÀ TRẮNG, KHÔNG THỜI

TAY, KHÔNG HAY VÀI KHÔNG HAY

OR

bỏ nhà trốn đi. Mai đi đâu? Chẳng từ chối lại tự trả lời: Còn đi đâu nữa? Đi với người tình-nhân, đi với người gửi cho hai chục bạc chứ còn đi đâu!

Sự ngờ ghét loài người hồng dầy rầy trong lòng chàng. Cái người mà chàng tưởng chỉ có tấm ái-tình trong sạch, chàng có ngờ đâu lại có tính bậy bạ như thế, lại có lòng tà dâm đến như thế.

Lộc giận quá, uất lên, bức tức muốn khóc mà không khóc được! Chàng cũng chẳng nghĩ gì đến sự đi tìm kiếm!

Chàng cười chua chát nói một mình: « Tim!... Khốn nạn!... »

Chiều hôm ấy, chàng cáo ốm, xin phép nghỉ ở nhà. Bữa cơm chiều cũng không ăn. Rồi bây giờ tối lại phố H... thăm mẹ.

Bà ăn nhắc thấy con hai mắt sâu hoắm, đen quầng, hai má hốc hác thì chanh lòng thương và hồi-hàn rằng mình quá tàn-nhân. Song nghĩ đến cái điệu kể vừa thi-hành đã có kết quả ngay, thì bà không thể không mừng thầm trong dạ. Bà vỗ hỏi Lộc:

— Con sao thế?

Lộc không nghe thấy gì. Bà lại hỏi:

— Con ốm đấy à?

Lộc bỗng ngồi phịch xuống ghế, bưng mắt khóc nức nỏ:

— Bầm mẹ... con...

Bà ăn lại gần an ủi:

— Con có điều gì cứ nói cho mẹ hay, con chỉ lại để bụng cho thêm khổ.

Rồi bà dỗ cho Lộc khóc, vì bà biết rằng khóc được thể thì sự đau đớn sẽ theo giòng lệ mà tiêu tán đi. Một lát sau, bà mới vỗ hỏi:

— Mẹ nghe nói độ này con ham cờ bạc. Hay con lại thua thầy, rồi mang công mắc nợ vào đấy!

Lộc lau nước mắt, ngồi ngẫm nghĩ:

— Bầm mẹ... nào con có... đánh bạc bao giờ đâu!

Rồi Lộc đem đầu đuôi câu chuyện kể cho mẹ nghe. Câu chuyện mà bà ăn đã biết, từ bức thư đựng tờ giấy hai chục cho đến sự đi trốn của Mai. Bà ăn nghe choa thuật chuyện, chốc chốc lại thở dài. Cái thở dài của người mẹ thương con, hay cái thở dài của người đàn bà bị lương tâm cắn rứt? Bà để Lộc nói... nói mãi... thỉnh thoảng lại chêm một câu:

— Khốn nạn!

Lộc dăm-dăm nhìn mẹ, nói tiếp:

— Con xin mẹ tha tội cho con: chỉ vì con không vâng lời mẹ!

Bà thở dài, Lộc một ngày một quên tình-ái xưa, cho đến khi hình ảnh

Mai xóa nhòa trong tâm trí. Đến nỗi hôm gặp Mai ở nhà họa-sĩ Bạch-Hải đi ra, chàng cũng không còn có lòng ghen tuông mà sự khinh-bí, khinh-bí lãnh-dạm đối với kẻ đã lừa dối chàng lại càng ăn sâu vào tâm trí chàng.

Ngày qua... tháng qua... năm qua... thời giờ lạnh lùng qua. Va cùng thời giờ lạnh lùng qua, những màu đời vô vị của Lộc. Vô vị rỗng tuếch... rỗng tuếch ái-tình.

Mà Lộc thì vẫn yêu vợ, yêu vì bản phận, song cái ái-tình của con người ta chỉ một lần có. Tấm ái-tình thứ nhất ấy, Mai đã mang đi rồi, nó đã chôn sâu ở trong tâm can, trong linh hồn kẻ mà chàng không thể yêu được nữa, mà khốn thay! chàng vẫn không thể không yêu được.

Cái ái-tình vì bản phận ba năm đầu đã đem đến cho vợ chồng chàng hai thằng con. Song có sinh mà không có dưỡng. Hai đứa bé đều chết cả.

Cuộc đời nhạt nhẽo càng thêm nhạt nhẽo, nhất là đối với bà ăn. Sự tập quán bắt buộc bà luôn luôn nghĩ tới những ý tưởng nỗi dỗi tòng đường, dầy dlan châu chấu. Thế mà hai đứa thừa trong tôn của bà, lại kết tiếp nhau mà bỏ... Đau đớn cho bà biết bao!

Rồi bà sinh ra lo sợ, lo sợ, tương lai... Đã hai năm nay, con dâu bà không thấy thái độ nhún nhường... Biết đâu hai đứa cháu bà chết lại không xảy ra bởi lòng quả báo... lòng oán giận của linh hồn... Xưa nay bà thường nghe truyền nhiều người rầy vợ, bỏ con, rồi sau không thể có con với người vợ khác được nữa... Bà cố tìm những chứng cứ cho cái thuyết ấy, thì bà thấy có nhiều người ở vào cái tình cảnh đó thật.

Nào có thể mà thôi đâu! Con dâu bà vì buồn bực, khổ sở, sinh ra gắt gỏng, hỗn xược với bà. Bà là người luôn luôn tôn trọng Khổng-giáo và những điều ngũ luân ngũ thường, thì chịu sao nổi cái nết bất hiếu, bất mục ấy của con dâu? Đến nỗi nhiều khi bà nghĩ lần thân, nói một mình:

— Chỉ thương hại cho con Mai!

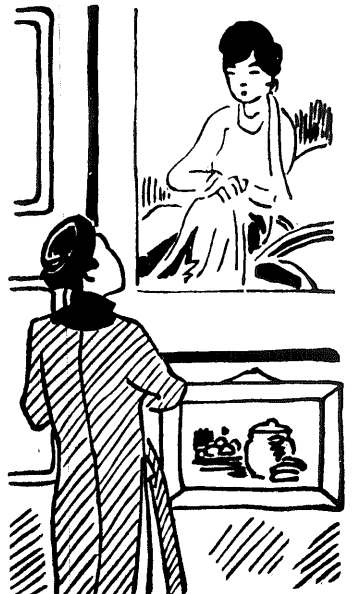
Câu ấy đã một vài lần lọt vào tai Lộc, khiến chàng sinh nghi-hoặc, ngờ rằng có sự bí-mật gì mà mẹ giấu mình.

Chàng đương dề ý dò-xét thì tình-cờ một hôm ở huyện về chơi Hanoi (vì Lộc vừa được bổ đi Tri-huyện Thạch-hà), chàng đến xem những bức tranh của các nhà danh-họa bày bán ở trường Mỹ-thuật. Bỗng chàng như người bị thôi-mên ở trước một

bức hình người ngồi mơ mộng, do là bức tranh vẽ Mai của họa-sĩ Bạch-Hải.

Cái nhan-sắc tinh tú, dịu dàng, e-lệ, âu-yếm ở nét bút nhà danh-họa ra càng thêm tinh-tú, dịu-dàng, e-lệ, âu-yếm, khiến Lộc ngây người đứng ngẩn như đương mơ-màng trong giấc mộng.

Đồng than hồng phủ tro tàn lạnh! bị cái que rẽ còi-ra lại bùng-bùng bốc lửa nóng rực hơn xưa. Tình yêu đương đã hầu như vùi sâu, như người lạnh ở trong lòng, nay đứng trước ảnh người xưa, Lộc bỗng lại thấy nồng-nàn, ngùn-ngụt... Bao nhiêu sự sảy ra năm, sáu năm về trước đã hầu như chết hẳn trong kỷ ức chàng, nay thốt-nhiên ngùn-ngang sống lại.

Lộc đứng ngắm bức tranh trong bao lâu không biết, mà chàng cũng chỉ ngắm có một bức ấy... Bỗng có người cười ở sau lưng chàng, khiến chàng quay vội lại. Một người ngà đầu chào chàng và hỏi:

— Thưa ông, bức tranh có khá không?

— Thưa ông đẹp lắm!... Bức tranh này của ông?

— Vâng, của tôi vẽ.

Lộc vụt nhớ lại hôm gặp Mai cũng vận bộ quần áo vẽ trong tranh từ trong nhà một người ở phố B... đi ra. Chàng dăm-dăm nhìn họa-sĩ, hỏi:

— Ông ở phố B..., thưa ông có phải không?

— Vâng, tôi là Bạch-Hải ở phố B... ông có thư thả mời ông lại chơi.

Lộc mỉm cười, khen:

— Chắc người làm kiểu mẫu cho ông cũng đẹp lắm!

Mặt Bạch-Hải long-lan, chớp mau ở sau cặp kính sáng bóng:

— Đẹp lắm! Đẹp hơn người ở trong bức tranh nhiều!

Lộc hỏi lần-thân:

— Chắc là người yêu của ông?

Bạch-Hải thờ dài:

— Người yêu trong mộng!

Lộc tỏ ý kinh-ngạc:

— Sao vậy, thưa ông?

— Vì cô Mai tôi vẽ đây là một người có trái tim sắt đá, không ai làm chuyện được nổi.

Lộc mỉm cười, chàng cười vì câu nói của họa-sĩ có vẻ câu kỹ, bông-bẩy, hay chàng cười vì một lẽ khác, vì một lẽ khôi-lạc? Chàng vui-vẻ hỏi họa-sĩ:

— Thưa ông, bức tranh này ông bán bao nhiêu tiền? Sao không thấy đề giá như các bức khác?

Câu trả lời lạnh-lùng, khô-khàn như một búa gỗ xuống bàn:

— Tôi không bán!

Thất vọng, Lộc hỏi gan:

— Sao đã bày ở đây, ông lại không bán?

— Không, không thể bán được!

— Đáng tiếc! Giá ông bán cho tôi bức tranh này, thì bao nhiêu tôi cũng mua.

— Không, thưa ông, ông trả bao nhiêu tôi cũng không bán.

Họa-sĩ cố tìm được một câu cớ ý:

— Ai lại bán cái kỷ-niệm êm-đềm của đời mình đi bao giờ!... Trừ ra ông là ông Lộc.

Mặt Lộc tái dần... Còn Bạch-Hải thì dăm-dăm nhìn chàng như đem khoa tâm-lý ra mà quan sát điện-mạo chàng. Bỗng đột-ngột họa-sĩ hỏi Lộc:

— Vì cớ gì, ông lại cần mua bức tranh ấy thế?... Còn chán bức khác đẹp hơn, sao ông không mua?

Lộc ấp-ùng chưa kịp trả lời thì Bạch-Hải lại hỏi:

— Hay chính ông là ông Lộc đấy?

Lộc cười gương, chối:

— Không!

Rồi cất mũ chào họa-sĩ:

— Kính chào ông, chắc ông còn nhiều tranh ở nhà. Chiều nay ông có cho phép tôi lại xem không?

Bạch-Hải vui mừng:

— Tôi lấy làm hân-hạnh mời ông lại chơi.

Chàng giờ tay bắt tay Lộc mà nói tiếp:

— Vậy chiều nay 5 giờ tôi chờ đấy! Thế nào ông cũng lại nhè?

— Xin vâng.

(Còn nữa)

KHAI-HƯNG

Namthai

Các nhà đóng đồ hộp, như thuốc, sữa, dầu, nếp, sơn tây, v. v. Muốn cho tinh xảo đúng như hàng Âu Mỹ, xin chú ý đến nhà máy Nam-Thái ngõ Nam-Thái (Khâm-Thiên) Hanoi chuyên môn chế tạo các thứ hộp, nắp chai, đủ mọi kiểu tối tân bằng kim khí.

MẤY NĂM TRỜI

Bấy lâu bà con đã quen dùng dầu Khuyển-Diệp mà phòng bệnh, trị bệnh. Số dầu Khuyển-Diệp bán ra càng ngày càng mạnh, chỉ vì càng lâu bà con càng nghiệm rằng dầu Khuyển-Diệp công-hiệu rõ-ràng, tiếng tăm xứng đáng.

Mà Khuyển-Diệp không thể là dầu xấu được, vì nếu là không hay, không tốt, không nhiều công-hiệu, thì hiệu Khuyển-Diệp làm sao mà càng ngày càng mở-mang thêm cho được. Bà con cũng rõ: sau cái ngày phát-đạt của Khuyển-Diệp, biết bao là thứ dầu khác ra đời, cốt ý tranh với Khuyển-Diệp, thử thách này, thử thách kia, mà rồi lần-lượt thứ chết trước thứ chết sau, vì chỉ được bà con dùng làm một đôi dạo thôi.

Dầu Khuyển-Diệp lại được không biết bao nhiêu là phần thưởng to trong các cuộc Đua-xảo lớn, lại được sở Phấn-Chất của nhà-nước nhận là dầu thật tốt, thời bà con tin dùng Khuyển-Diệp chính là

TIN ĐÚNG DÙNG NHÂM

lắm vậy.

M. VIÊN-ĐỆ
Bến-Ngư — Huế

Dầu Hối-Thiên, chất măng-tà, một thứ nước, một thứ đặc, cũng dùng trị bệnh. — Dầu Ba-Cô, dầu xức tóc thơm mùi bông sứ.

<https://tioulun.hopto.org>

Chemisette de tennis
Rất đẹp, rất bền
Áo cài khuy 1\$20
Cổ fermeture métallique . . . 1.70

Maillot d'athlétisme
Đồ tập thể - thao, hay mặc
lột mình rất dưng mớ-hỏi
Giá từ . . . 0\$80 đến 0\$58

Hiệu dệt CỤ - CHUNG
100, Rue du Colon, Hanoi

Kể từ 12 Juillet này Công-ty Rượu Vạn-Văn sẽ công-hiến bà con một thứ rượu do Công-ty Vạn-Văn nấu theo lối cổ của các cụ.

Các Ngải dùng rượu ấy sẽ được vừa ý.

Tam-hùng chế-độ

(Le Triumvirat)

Ba tư-hàng của hiệu Văn-hóa phát-hành, thứ nào cũng có giá trị đặc-biệt, nên có thể gọi là tam-hùng.

Dầu Linh-biểu đặc, có 5 hàng, từ 5 xu đến 0\$80.

Dầu Linh-biểu nước, chỉ ra một hàng 0\$15 một lít.

Brillantine Văn-hóa (trong sách, chất dẻo mà mau vuốt tóc rất trơn và dăm mà không niếp, dùng trong 48 giờ mà tóc vẫn không xơ).

Giá bán . . . 0\$40 một lọ

Làm đẹp và mua, buôn, hoa-hồng rất hời.

Tổng đại lý:
Tại Nam-dinh, Thất-bình, Ninh-bình:

Thành-Chương, 1 phố Hàng Sắt Nam-dinh.

Tại Hanoi, Hà-phong và các hạt ở Bắc-kỳ:

M. Trương-trọng-Bình, Office Indochinois

du Travail, 81, phố Hàng Long, Hanoi.

Tổng-phát-hành

VĂN-HÓA

(M. TRẦN-THỊ-NHƯ-MÂN)

27, Rue Gia-long — Huế

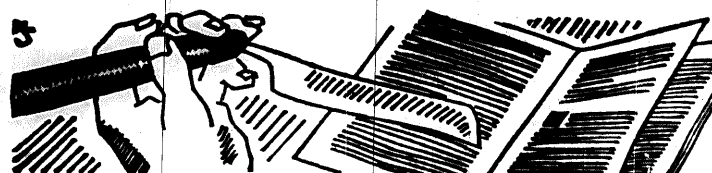
Cần nhiều Đại-lý để bán chiếc in hoa hồng thật nhiều cho hãng

"Empérial Jone"

Thư gửi về: 125, Rue de France, NAMDINH

Hãy tiếp bán đủ các thứ chiếu in tân thời giá hời.

THẦN THUỐC LẬU
TU-NGOC-LIEN
1er
JUIN 1933
ĐÓN LÊN
HÀNG NGANG
SỐ 8 HANOI

NHỮNG HẠT ĐẬU ĐON

Đã trông thấy cộp chưa?

Trong bài « Cái lối thơ vô lối » (Dân-báo số 8 (4) trang đầu), ông Mỹ-Từ công-kích cô An-Điêm có viết mấy câu cũng « vô lối » quá:

Nhà họa-sĩ tuy theo thiên-từ của mình, muốn vẽ rồng vẽ rắn chỉ chi cũng được, nhưng có bao giờ vẽ cộp đi dưới nước, hoặc cá lội trên mây đâu?

Biết thì thừa thốt, không biết thì dựa cột mà nghe!

Chưa trông thấy con cộp bao giờ mà dám bảo nó không đi dưới nước! Không những nó đi dưới nước được (đi qua suối) mà nó lại bơi lội được nữa kia! Vậy thì về con cộp đi dưới nước có chỉ lạ mà cũng chỉ trịch?

Đến về cá lội trên mây cũng có nhiều người về nữa là! Mỹ-Từ không tin thì nên xem những bức tranh tàu vẽ cá hóa long. Và về thuật vẽ trang hoàng bài trí thì còn nhiều lỗi lạ chứ cứ gì về cá lội trên mây!

Thì cứ nghĩ đi.

Cũng trong bài ấy:

... Đặt ra qui-mô phép tắc cho nhất định để công chúng nghĩ qua coi có mùi gì không đã chứ.

Nếu chỉ đặt ra qui-mô phép tắc cho nhất định để công chúng nghĩ mùi thì đặt ra cũng là vô ích! Cái mùi của qui-mô phép tắc thì họa may có một mình Mỹ-Từ nghĩ thấy (cố nghĩ thì nghĩ kỹ chứ đừng nghĩ qua nhé!)

Câu đố bí hiểm.

Văn-Học số 21 trang 81: « kết quả cuộc thi giải đố » chả biết câu ra thế

thế nào, nhưng câu giảng thì như thế này:

Chữ Bao 胞 — Cũng là hai của Kiểu ghép lại thành chữ: bóng nguyệt là chữ nguyệt 月, mình chiếm bao trong chữ Bao 包 có chữ kỷ 己 là mình.

Chữ Bao 胞 thuộc bộ nhục (肉). 月 là thịt thì làm gì có bóng nguyệt? Về cái bọc thịt ở trong bụng thì ai lại về có trăng đứng bên bao giờ?

Đố thế không trách chỉ được có 8 người đoán trúng. Vì giảng được câu đố bí hiểm ấy của Văn-Học tất cũng phải dốt một cách phi thường, hiểm có!

Đề hoa báp cải.

Trích báo Đông-Phương số 886 trong câu truyện thứ tư « Vì bạn hy-sinh »:

Cải dĩa hoa mơn-mơn ấy còn phải có tay chàng bôn sỏi...

Thế thì cái dĩa hoa mơn-mơn ấy có lẽ là dĩa hoa báp cải (chou-fleur)! Chữ dĩa hoa hồng, hoa cúc cho chỉ dĩa hoa tỏi nữa cũng khó lòng mà bôn sỏi được, dĩa cho hoa ấy là trở người con gái đi nữa.

Thế thì sao lại còn túi.

Cũng trong truyện ấy.

Lắm lúc chàng chắc Lê-Nương hẳn từ thăm là đã vô phải người y-trung-nhân như vậy.

Đã là y-trung-nhân, nghĩa là người mà tâm trí Lê-Nương thường nhớ tới, thường yêu thương thì sao lại bảo là vô phải được, thôi sao lại bảo có ấy túi thăm được. Thôi chắc lại cái chàng

CUỘC SĂN ĐÊM

— Hai nhà đi săn đêm, đêm hụt một con hươu, nó chạy ăn ở chỗ nào — các bạn tìm hộ.

Tổ Quân quỹ hóa kia có ý dịch sai mấy chữ y-trung-nhân để cướp vợ bạn cho dễ dãi chứ gì?

Lương-tâm ai?

Cũng vẫn trong truyện ấy. Thế là mãnh-lực a-tinh đã bắt chàng làm cái việc mà chàng cũng biết là mất hết lương-tâm.

Ái mất hết lương-tâm? Cái việc mất hết lương-tâm thì có lẽ hơi vô-lý.

Đóng vai tuồng hay kịch?

Trích trong bài « Trường thuật vụ Landru » của Đuốc Nhà Nam mà Ngọ-Báo đăng lại trong số 1780:

Đoạn tình sử này sắp đóng một vai quan trọng đời nó.

Đoạn tình sử thì làm thế nào lại đóng được một vai, dù cho vai ấy có quan hệ đi nữa.

Định nghĩa đức tin.

Đó là một cái đầu đề một bài diễn thuyết đăng trong báo D.N.N. ra ngày 12-7-33. Diễn giả bắt đầu:

Đức tin là gì? Đức tin chúng ta đều biết là từ tin.

Thưa diễn-giả ai ai thì không hay, chữ Nhất-dao-Cạo này quả không biết đức tin là từ tin. Đức tin là đức tin mà từ tin là hai điều phân biệt từ và tin.

Thì sao diễn-giả không định nghĩa chữ đức tin cho giả giặn hơn chút nữa. Thí dụ:

Đức tin chúng ta đều biết là nhân, nghĩa là, từ tin.

Không lời! (trong bát chè nhai)

Phong-Hóa số 54, trong « trong bốn bức tranh không lời » trang 5, có ba lời rưỡi:

1. Thưa các ngài (một lời)
2. Tình cảnh viện ta ủy mị lắm (một lời)
3. Váy ta phải quá quýt (một lời)
4. Khò, khò, khò, (nửa lời)

Vậy thì có tất cả những ba lời rưỡi, sao gọi là bốn bức tranh không lời được?

NHẤT-DAO-CẠO

HỘP - THƠ

Hôm 5 Juillet vừa rồi, bản-báo có nhận một tấm ngân-phiếu 1000 số 052 série 009.283 ở Hà-tĩnh, mà không có thơ, cũng không có tên người ở ngân-phiếu. Vậy ai đã gửi tấm ngân-phiếu ấy, xin cho bản-báo biết gấp.

Có Bạch-Cúc = Đã nhận được — và đi có đọc kỹ — vì một lẽ riêng, muốn cũng không thể đăng được.

Ông D.X.K. Cotton Hanoi = Sản lòng hoan nghênh — Ông cứ việc gửi. Có bài đăng lên báo sẽ có thư sau.

Ông Bạch - Lâm Hanoi = Xin ông gửi tiếp cho đủ mới có thể đăng được.

Ông Việt-Hồng = Xin tùy ý ông.

Ông N.B.R. Chinoise Hải-dương =

Chữ ông viết, có gửi đọc được.

M. Ng-v-Ch. P.T.T. Ninh-binh = Tấm ngân-phiếu 1500 số 009.218.051 và 0\$10

bằng 2 cái tem của ngài, bản-báo đã nhận rồi.

M. V.T-Th. Radio local Saigon = Tấm ngân-phiếu 3400 số 009.223.082 của ngài, bản-báo đã nhận rồi.

M. L.K.L. à Ba-đôn = Hai tấm ngân-phiếu 1080 trước thì đến cuối tháng Mai là hết hạn. còn tấm ngân-phiếu 2400 số 009.282.024 là kể từ hôm 1er Juin 1933 cho đến 31 Mai 1934.

HỒI PHỤ-HUYNH HỌC-SINH

Từ khi người Pháp sang gieo hạt văn-minh ở xứ này thì các Ngải hiền ngay nên ăn học là cần, nên bỏ đi con sang Pháp, người thì trường cho con học, mục-dịch mong sao cho con em chóng được thành tài. Xong cũng nhiều người bất-mãn, vì gừicon đi xa có nhiều điều bất-tiện mà tìm nơi học đứng-đắn nhiều thì khó-khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cứu-tố Toàn-Quyền Đông-Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc, còn nhớ nhời yêu-cầu của các Ngải, mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giới bên Pháp mà đào-luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là:

Lycéeum libre HONG-BANG Hanoi

Trường tuy mới mở mà nhà học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào lùn, nào Nhát, nào Tây, Ai-Lao, Cao-Miến, Xiêm-La, Ấn-Độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kể thì bằng tây (CEPP, BE, BEPS, BS, Bacc. Métro), người thì bằng bản-xứ (CEEI, CEPPI, DESPTI, Bacc. local). Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ có trường tu-thực này được phép mở đến ban Tú-tài và giấy đi đã các kỳ thi, mà quy-mô kỳ-lập theo như các trường có tiếng bên Pháp. Trường ở Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lambiot) trong một căn đất rộng hơn một vạn thước vuông, có sân chơi mát-mẻ, cây cối um-tùm, có chỗ cho học-sinh ăn ở ngay trong trường thật là đẹp đẽ và hỉ hỉ. Các lớp nghỉ-học ở đây. Năm học 1933-34 bắt đầu ngày: 1er Septembre tới 7 giờ sáng. Ai xin học hay xin cuốn điều-lệ thì đến 70 Hàng Trống hay viết thư đi: Monsieur le Directeur du Lycéeum libre Hong-Bang Hanoi.

CUỘC THI CHỌN TRUYỆN NGẮN

Bản báo dự-định chọn độ hai mươi truyện ngắn hay nhất trong số 52 truyện ngắn đã đăng trong Phong-Hóa từ số 14 đến nay, rồi sẽ đem in thành sách. Song bản báo không muốn tự chọn lấy. Sách in ra vì độc-giả, vậy chỉ những truyện nào độc-giả cho, là hay mới đem in thôi.

Muốn cho các bạn có một quyển sách để giữ làm kỷ-niệm mà các bạn đã tự ý cho là hay, nên bản báo mới mở ra cuộc thi này để các bạn có quyền lựa chọn.

Vả cùng là một cuộc mua vui có ý nghĩa.

Bảng kê các truyện.

Nùng-chi-Lan của Từ-Ly. Kòng kò dai jin của Khái-Hưng. — Giết chông báo thù chồng của Bảo-Son. — Tiếng chó sủa của Bảo-Son. Di Nam-Lý của Khái-Hưng. — Cái thu 30 năm của Khái-Hưng. — Cái hoa chanh của Việt-Sinh. — Song gió Dò-Sơn của Khái-Hưng. — Tiếng gọi còi âm của Bảo-Son. — Cái thông dơi Tống của Khái-Hưng. — Tinh tuyết vọng của Khái-Hưng. — Cái bánh ngọt của Khái-Hưng. — Ada Kwaben của Khái-Hưng. — Auseourfem của Tú-Mỡ. — Hai nhát dao của Hải-Băng. — Lãng-mạn của Khái-Hưng. — Một đực cắt sắt của Tú-Mỡ. — Bạn chỉ là bạn của Khái-Hưng. — Con hai bố của Bảo-Son. — Chiều khách của Nguyễn-công-Hoan. — Vết máu của Bảo-Son. — Thấy ma xuống thang gác của Thế-Lữ. — Nước chảy dơi giồng của Bảo-Son. — Cô áo tím của Bảo-Son. — Con châu-châu ma của Thế-Lữ. — Dưới bóng hoa đào của Khái-Hưng và Bảo-Son. — Kiêng của Khái-Hưng. — Bông hoa thủy-tiên của Từ-Ly. — Bông người trên sương mù của Bảo-Son. — Gái vùng Lim của Bảo-Son. — Cảnh bướm trắng của Từ-Ly. — Hai tình hồn của Khái-Hưng. — Có giới của Nguyễn-thuận-Hựu. — Nắng mới trong rừng xuân của Bảo-Son. — Bông người xưa của D. N. — Bầy bức thư của Vũ-dức-Mậu. — Bên sông Hương của Khái-Hưng.

Y Lan của Khái-Hưng. — Vèo von tiếng địch của Khái-Hưng. — Nghĩa của cười của Khái-Hưng. — Cô Bút của Thế-Lữ. — Quả chùa Hương của Tú-Mỡ và Khái-Hưng. — Anh phải sống của Khái-Hưng. — Hai cô áo quan của Khái-Hưng. — Trên sông Thương của Lê-thành-Tinh. — Con lợn lai của Khái-Hưng. — Đầu đường, sô chợ của Bảo-Son. — Tháng ngày qua của Bảo-Son. — Giồng máu dirl quăng của Thế-Lữ. — Vĩ tinh của Thế-Lữ. — Mười quả trứng vịt của Hoàng-Uân.

Công việc của người dự-thi — Các bạn cứ tùy ý thích của mình chọn trong cái bảng kê này lấy 10 truyện và xếp thứ-tự 1, 2, 3... cho đến 10, và biên vào lá phiếu đăng cuối trang này rồi cắt lá phiếu ấy gửi đến nhà báo trước ngày 20 tháng 8 tây (bài dự-thi nào không viết lên lá phiếu thì không kể).

Công việc của tòa báo — Sau khi đã nhận được các lá phiếu gửi đến trước ngày bế mạc cuộc thi, bản báo sẽ đưa theo các phiếu thi làm một cái bảng kê: truyện nào được nhiều phiếu bầu cho là nhất thì là nhất, đã lấy truyện thứ nhất rồi thì bỏ riêng ra và chọn lấy truyện thứ nhì nghĩa là truyện nào được nhiều phiếu bầu cho là nhất và là nhì hơn cả các truyện khác, rồi lại bỏ riêng ra, chọn đến truyện thứ ba... v... v... cho đến truyện thứ mười.

Như thế sẽ có cái bảng làm kiểu-mẫu về thứ-tự nhất, nhì các truyện. Thứ-tự trong bảng của người dự-thi nào mà đúng thứ-tự bằng kiểu-mẫu nhiều hơn hết là được nhất.

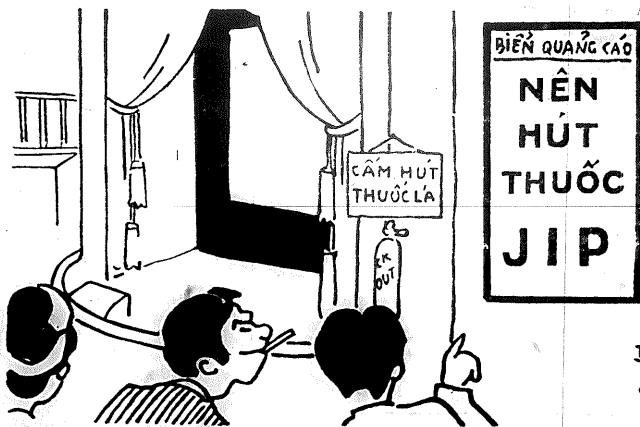
Các bạn phải tự ý suy nghĩ mà chọn, cấm bói, người nào bói thì không được thưởng.

Ai cũng có quyền dự-thi, chỉ trừ có Từ-Ly-Tử vì Từ-Ly-Tử bầm dạn tài lắm.

P. H. T. B.

* « Giải thưởng nhất của báo Phong-Hóa tặng hai chục bạc, một năm báo và một quyền Hôn bướm mở tiên in giấy thượng hạng, có chữ ký của tác-giả. Tất cả có 20 giải thưởng kỳ sau sẽ đáng đủ »

KHÓ NGHĨ THẬT!

— Tôi ngậm điếu thuốc này đã 15 phút mà vẫn lưỡng-lự không biết nên hút hay không nên hút.

KỊCH VUI

NGOÀI BÃI BÈ

Câu vợ mẹ đương ngồi chơi trên bãi bẽ Dò-sơn.

Chẳng có cách gì « tiêu thi giờ », câu lấy cái vỏ hến súc cát cho đầy, lại đồ đi, lại súc, mồm đêm-lâm-bầm như người dong gao. Mẹ ngồi nhìn mặt nước, nhìn giới, nhìn mây.

Bỗng câu sực nhớ trong túi có tờ báo mới. Câu giờ ra rồi bắt đầu đọc tiểu-thuyết « Lười tình » đang ở trang tư.

Mẹ, từ này ngồi yên, bấy giờ lại thành ra hay nói :

— Câu!

Câu (vẫn đọc) — Gì thế mẹ?

Mẹ — Câu nhìn hộ tôi một tí. Hình như có con kiến nó cắn ở cổ tôi đây này.

Câu (liếc mắt nhìn qua) — Có gì đâu!

(Rồi câu lại cầm đầu xem truyện). Im lặng trong 60 giây.

Mẹ — Câu!

Câu — ...

Mẹ — Câu! ... Tôi hỏi tí.

Câu (ngừng lên) — Cái gì thế, mẹ?

Mẹ — Chiều hôm nay có một nhà bầy người ở Hanoi xuống đây, cậu ạ. Hai vợ chồng, hai người con trai, và ba cô con gái. Có một cô xinh đáo-đẻ (nhìn câu).

Câu — Thật à?

Mẹ — Họ thuê mấy cái buồng ở cạnh buồng ta ấy, cậu ạ. Bà vợ hình như là cháu gái cụ cử hàng Diêu-hôm nọ lại chơi với cậu ấy mà.

Câu — Thế à?

Câu lại đọc báo.

Im lặng trong 60 giây.

Mẹ — (dần vai bừa mồi), Thôi-bí!... Cậu thôi-bí lắm.

Câu (đang mãi đọc). — Mẹ nói phải lắm.

Mẹ (phát câu). — Đến thế này là cùng... Cậu vô-y-tử quá... Trong những lúc chỉ có tôi với cậu, mà cậu đi đọc nhất-trình! Cậu không thèm tiếp truyện tôi, cậu khinh tôi quá.

Câu — (tĩnh ngộ). Ó hay! vì tôi đọc nhất-trình mà mẹ... Mẹ yêu quý của tôi ơi... đừng giận tôi nhé... Thôi, xin bà bớt giận làm lành... Đây tôi bỏ tờ báo đi nhé...

Câu — (vứt tờ báo xuống đất, nhìn mẹ). Hôm nay giới đẹp quá mẹ nhỉ?

Mẹ — Giới mắt quá.

Im lặng.

Im lặng.

Một phút, hai phút... mười phút.

Muốn « tiêu thi giờ » câu ngồi nhìn mặt nước, nhìn giới, nhìn mây, mẹ lấy cái vỏ hến súc cát cho đầy, lại đồ đi, lại súc, mồm đêm-lâm-bầm như người dong gao.

Bỗng mẹ trông thấy tờ báo — Mẹ giờ ra rồi bắt đầu đọc tiểu-thuyết « Lười tình » đang ở trang tư.

Câu — Này mẹ.

Mẹ — (vẫn đọc). Gì thế câu?

Câu — Mẹ nhìn hộ tôi một tí. Hình như có con kiến nó cắn ở cổ tôi đây này.

Mẹ — (liếc mắt nhìn qua). Có gì đâu!

Rồi mẹ lại cầm đầu xem truyện. Im lặng trong 60 giây.

Câu — Mẹ.

Mẹ — ...

Câu — Mẹ... tôi hỏi tí.

Mẹ — (ngừng lên) Cái gì thế, câu?

Câu — Cái nhà bầy người ở Hanoi xuống đây, bây giờ họ lại về Hanoi rồi.

Mẹ — Thật à?

Câu — Người ta về Hanoi, rồi người ta lại vừa xuống đây. Bà vợ hình như là con gái bà Nghi-lang Bông-hôm nọ lại chơi với mẹ ấy mà?

Mẹ — Thế à?

Mẹ lại đọc báo.

Im lặng trong 60 giây.

Câu — (dần vai, bừa mồi), Thôi-bí!... Mẹ thôi-bí lắm...

Mẹ — (đang mãi đọc). Cậu nói phải lắm!

Câu (phát câu). Đến thế này là cùng. Trong những lúc chỉ có tôi với mẹ mà mẹ đi đọc nhất-trình! Mẹ khinh tôi quá.

Mẹ — (tĩnh ngộ). Ó hay! vì tôi đọc nhất-trình mà câu... Câu đang giận tôi nhé... Thôi, tôi xin ông bớt giận làm lành... Đây tôi bỏ tờ báo đi nhé.

Mẹ — Vứt tờ báo xuống đất, nhìn câu). Hôm nay giới đẹp quá câu nhỉ.

Câu — Giới mắt lạ!

Im lặng.

Im lặng.

Một phút, hai phút... mười phút.

Muốn « tiêu hết thi giờ » câu lấy cái vỏ hến, súc cát cho đầy, lại đồ đi, lại súc, mồm đêm-lâm-bầm như người dong gao.

Mẹ ngồi nhìn mặt nước như người nhìn mây.

NGỌC-ĐÌNH và NHẬT-LINH

PHIẾU DỰ CUỘC THI CHỌN TRUYỆN NGẮN

Tên người dự thi

Chỗ ở

BẢNG THỨ-TỰ

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Ngoài phong-bì, xin để « Dự cuộc thi » và xin biên-tên thật. Xin gửi lá phiếu vào riêng một cái phong-bì, trong đừng có giấy má gì khác.

Nhà giồng răng TRẦN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lờ — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà đã từng được rất nhiều quý-khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khô khảnh đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

Những việc chính cần biết trong tuần lễ

Tin trong nước

Kỳ thi chữ Hán cho các viên tri-huyện.

Hanoi — Kỳ thi chữ Hán cho các viên tri-huyện và tri-huyện tư-pháp tập-sơ sẽ mở vào ngày 20, 9 tại phủ Thông-sứ.
Đơn xin ứng thí phải gửi đến phủ Thông-sứ trước ngày 20, 8.

Quan Toàn-quyền Pasquier sẽ được ra hạn ở Đông-dương chăng.

Theo báo Opinion, quan Toàn-quyền Pasquier có thể được ra hạn để giữ chức thủ-tiền ở Đông-dương một ít lâu nữa. Ngài tới nhậm xứ này từ năm 1928, tính đến nay là sắp mãn hạn năm năm.

Đạo-luật mới đối việc phá thai.

Đạo-luật nghiêm trị tội phá thai mới ban hành. Kẻ nào gây nên tội phá thai sẽ bị tù từ 6 tháng tới 3 năm tù, bị phạt từ 100 tới 3.000 quan. Kẻ nào tuyên-truyền, cổ-dộng để người ta dùng chữa đỡ sẽ bị tù từ 1 tháng tới 6 tháng, bị phạt từ 100 tới 3.000 quan.

Tại Cẩn-thơ đã có một hội bóng tròn phụ-nữ nữa.

Cẩn-thơ — Theo chủ em của trường ở Cẩn-vân, chị em ở xóm Thái, ngang chợ Cẩn-thơ cũng đã lập một hội bóng tròn phụ-nữ nữa.

Quan Thống-sứ Pagès về Pháp.

Quan Thống-sứ Pagès đã đáp tàu Claude Chappe vào Saigon để xuống tàu Aramis về Pháp.
Quan Thanh-tra cảnh-trị và hành-chính Briede sẽ lên thay quan Thống-sứ Pagès trong khi đợi quan Thống-sứ Theance ở Pháp sang.

Nhóm đèn măng-sông bằng dầu dừa.

Saigon — Một người Annam mới tìm được cách nhóm đèn măng-sông bằng dầu dừa thay vào dầu cồn. Đèn hai mới thì măng-sông nóng và cũng sáng như đèn bằng cồn.

Hội-dồng các quan Thượng-thư.

Hội — Hội-dồng các quan Thượng-thư đã họp hôm 19, 7 để tranh luận luật tổ-tung của quan Cố-văn Collet về thảo sùng.
Các nghị-dã thảo một tờ dự-ban-hành luật ấy đã lên được Hoàng-thượng duyệt-y sẽ mang công bố.

Tin Trung-Hoa

Cuộc hội-nghị thứ hai tại Đại-liên.

Bắc-bình — Cũng vì sản khí kỷ-hiệp nước Đường-cổ, quân Nhật và Mãn vẫn không chịu

triệt về hết, nên mới có cuộc hội-nghị thứ hai ở Đại-liên.

Sau cuộc hội-nghị này lại sinh ra nhiều truyền rai-rời là người Nhật đòi rằng: khắp mặt Loan-dông, mỗi huyện đóng 500 quân Nhật, việc tri-an trong các chiến khu phải giao cho Lý-tiến-Xuân duy-trì, đường xe lửa Bắc-bình — Du-quan giao cho cơ ba nước Tàu, Nhật, Mãn cùng nhau quản-trì.

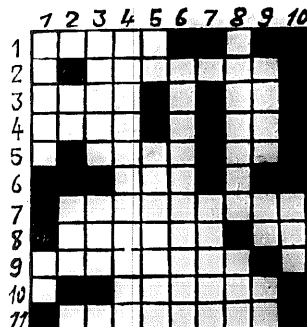
Chính-phủ Trung-ương định đánh P. N. Trương.

Bắc-bình — Sau khi P. N. Trương không theo bốn điều yêu cầu của chính-phủ Trung-ương thì chính-phủ Trung-ương định lấy võ-lực đối với P. N. Trương.

Quân Nhật, Hoa sung-đột.

Shanghai — Hai quân Nhật, Hoa lại sung-đột nhau ở biên giới Nhiệt-bà và Sát-cáp-Nhĩ vì bốn chiếc máy bay Nhật đã ném bom xuống vùng ấy sau khi P. N. Trương đánh quân Mãn đóng giữ ở biên giới Nhiệt-bà.

XẾP CHỮ Ô — Số 6

Ngang

1. — Đồ gàn. — Chữ cảm. — 2. — Tiếng nhạc nhiên hay không bằng lòng. — Sắc sớ quá. — 3. — Thứ đồ dùng trong bữa cơm. — Một con số. — Tiếng sung hô. — 4. — Để đi bách bộ. — Chữ âm. — Một trong ngũ kinh. — 5. — Cây. — Thích miêng. — Mềm ra vì ẩm. — 6. — Lời của « công-tử » nói với « tiểu-thư ». — Chữ cảm. — 7. — Bền chắc, không rời nhau ra (tiếng kép). — 8. — Thơ nhà Hán. — Không phải người khác. — 9. — Ghế tựa (tiếng nói chữ không mấy khi viết). — Hay đi với tiếng bề và nghĩa là cứng. — 10. — Chỉ chàng. — Không phải bán-nữ. — 11. — Những người được bà Lê-Dư đưa ngủ ở hội Tri-Tri.

P. N. Trương vẫn đánh quân Nhật. Mãn.

Bắc-bình — P. N. Trương hết sức thù-phục những đất đã mất, đã khôi-phục được ba huyện Cô-nguyên, Khang-bào và Báo-xương. Hiện đương hiệp-lực với Lưu-quê-Đường tiến đánh Đa-luân.

Tin Pháp

Mamille — Nước Pháp mới nhận chịu non ca-lao nhỏ ở vào giữa Đông-dương và Phi-luật-tân vì những cò-lao này chứa nước nào nhân cả.

Tin Ấn

Cho phép ông Gandhi điều đình với Phó-vương Ấn-độ.

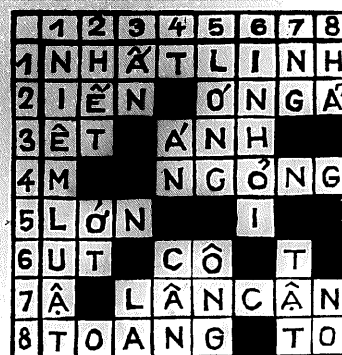
Bombay — Chính-phủ đã dự-định để ngăn ngừa phong-trào tiêu cực lại sắp nổi lên. Số quân của chính-phủ đã tăng và nếu có cần sẽ bắt những tay lãnh-tu. Những đại-biểu của quốc-gia hội-nghị sắp họp nay mai sẽ cho phép Gandhi điều-đinh với Phó-vương Ấn-độ khi Phó-vương tới Pouna trong ngày hội nghị khai-mạc.

T. X. M.

Dọc

1. — Để chỉ chỉ khi người con trai. — Công như bán con gái. — 2. — Để cho âm. Đi với tiếng sinh. — Tiếng khen, nói lớn. — Chữ cảm. — 3. — Đi với chữ thiên, để tả phong cảnh. — Muốn nhiều lợi, hay đi với hội. — 4. — Một cụ văn khó tiền. — 5. — Tiếng khóc chào đời. — Than oán (chữ nôm). — 6. — Lòng công chúng đối với một người có danh đương thời. — 7. — Chữ âm. — Để cho lãnh (theo căn tục-ngữ). — 8. — Lắm mồm (tiếng kép). Chứa nghiến. — 9. — Đối bất chiết-yêu cười rủa ra trợn. — Không nhiều. — Một cái nhà không ai muốn ở mà ai cũng phải ở. — 10. — Tiếng xưng tôi của người trên.

Giải nghĩa số 5

CUỘC XỜ-XỜ

Đông-dương học-xá

Saigon. — Hội học-xá 14 Juillet / La pha Hát-tây đã mở cuộc XỜ-XỜ Đông-dương học-xá. Những số sau này được trưng:

Số đặc-dân 2 van
080069

Hai số trưng mỗi số 1 van

037944 — 070802

1 số trưng mỗi số 5 nghìn

204580 — 127178

038726 — 174087

10 số sau này trưng 1.000p.

045.591 048.483

151.398 145.029

162.578 083.541

155.396 119.251

050.181 045.865

20 số sau này trưng 501

003.034 118.601 074.801

160.594 127.518 094.110

133.077 029.164 117.653

201.918 019.736 141.054

186.657 017.544 180.785

094.224 056.378 092.731

172.594 159.237

Chú ý nữa

Người nào trưng những số trên này thì đem và thủ-đến trình ở phòng gây-đồng Striedier, Thanh-tra (Chợ-hạt) và Hành-chánh tại phủ Thông-đốc Nam-kỳ, rồi đến nhà Đông-pháp ngân-hàng mua lĩnh.

Giới thiệu sách mới

Quản « Những thời kỳ trọng-dại của nước Việt-Nam trong lúc hồi-xuân » của Henri de Graulonde de L.F. và P.V. dịch có lời rõ-rét về cuộc cải cách ngày 2 Mai tại triều-dinh Huế.

Vin giới thiệu thêm cùng độc-giả Phong-Hoa

Mãn nguyệt khai hoa

là quảng-cáo thứ RƯỢU CHỒI HOA-KY nhất tốt để Quỳ-bà, Quỳ-cô khi sinh nở xong xoa khắp chân tay, mình mẩy luôn trong một cử, đã đỡ phải nằm than mà không lo bị cảm phong hàn từ bại nữa

Hộp nhỏ 140 grs. giá 0\$50

nhỏ 75 " " 0\$30

Đến kỳ Mãn-nguyệt khai-hoa nên trở một vài hộp để khi sinh nở có sẵn mà xoa ngay thì tốt lắm, không thuốc nào bằng.

Có bản lễ ở hiệu to các tỉnh.

NAM-TÂN

84, Rue Honnal, Haiphong

Bán buôn và bán lẻ

TÌNH LÀ NỢ

Nợ tình chưa trả cho xong,
Mối tình còn chut bên lòng chưa yên.
Nào ngờ tình hóa kinh niên,
Tồn bao nhiêu sức bao tiền tình ơi.

Tình là cái nợ

Chót vương vào khó gỡ cho ra.
Mãi đưa vui tuyệt-nguyệt phong-hoa,
Nào nghĩ đến phong-ba liên đây.
Mãi-miết tình trường nhiều cái hại,
Ham mê sắc dục ít người hay.
Thôi thùng chàm chót đã nhúng tay,
Bận này thoát từ đây xin cách.
Thoát khỏi bởi tay nhà Vô-dịch.
Phố chợ Hôm 81 Kim-Hưng,
Ba kỳ tiếng đã vang lừng.

Ba tình khách: PHÚC-LAI-THÀNH

Kiểu nhà lối tối-tân

Vẽ kiểu nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay. — Bản-số đã vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vậy trước khi các ngài dự định làm nhà, xin kính mời các ngài lại Bản-số xem đủ 225 cái kiểu đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tính giá rất hạ để ta các ngài có lòng tin yêu nghề vẽ của Bản-số trong 16 năm nay.

NHÀ-ỐC

TEUT POUR ARCHITECTURE
168, Rue Le-Lợi, — Hanoi
= (Gần trường Thê-Dục) =

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM

hiệu Bát-Tiên

To ta, to tàu và to gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu TƯỜNG-AN

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

ở xa xin viết thư về thương lượng

Thuốc tê-thấp gia-truyền

Ái bị chứng tê-thấp, nhức buổi gần xương, tê bì ngoài da, chân tay buồn mõi thường khi đến-dứt hình như kiến cắn, nên dùng thuốc thấp hiệu XONG-THÀNH là chóng khỏi, vì thuốc này hành khí-huyết, bổ gân cốt, trừ phong thấp, là môn thuốc gia-truyền đã ngoài trăm năm, xa gần nhiều người tin dùng mà ai ai cũng đều khỏi bệnh cả. Thuốc bộp ngoài mỗi chai 0\$30. Thuốc uống trong mỗi hộp 2\$00.

Bản-biên có bán thuốc giáng-mai mỗi lọ 0\$80. Thuốc lau mỗi lọ 0\$60. Thuốc uống em hóa chóng khỏi bệnh, ai mắc bệnh tình xin nên dùng 1, 2 lọ mới biết là thuốc thần hiệu hơn mọi nơi. Khi đã khỏi bệnh tình nhưng còn ọc độc, nên dùng 1, 2 hộp Dưỡng-khi bổ-thận hoàn là dứt hết nọc độc mà ích lợi cho đường sinh-dục. Mỗi hộp 2\$00. Ở xa mua thuốc viết thư gửi về có thuốc tới nơi ngay.

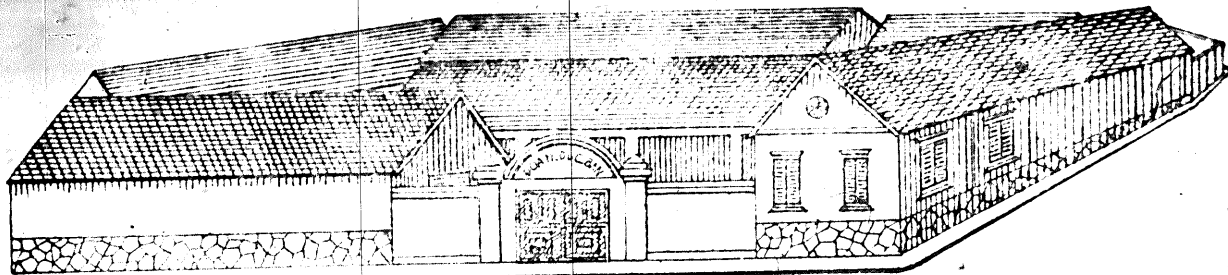
XONG-THÀNH

227, Route de Hué (gần 24 gian)

HANOI

<https://tieu-lu-hoap.org>

Cửa hàng bán
Nước Mắm
32 Phố bờ sông
Hàng Nâu
(Quai Clémenceau)
HANOI
Phố bên
Tàu Thủy
Rue Maréchal Foch
HAIPHONG

XUỐNG LỘC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. ĐOÀN-ĐỨC-BAN TẠI CAT.HẢI QUẢNG.YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do M. ĐOÀN-ĐỨC-BAN quản trị lấy

ĐỒ-HỮU-HIỆU

TAILLEUR DIPLOME DE L'ECOLE INTERNATIONALE DE COUPE DE PARIS

N° 41 Rue du Chanvre

Coupe et façon impeccable et soignée adaptée à toutes anatomies. Aucune augmentation sur les prix courants

Người làm nhà nên biết rằng:
CHỈ Ở 42, Rue de Takou MỠI CỐ

KIẾN-TRÚC-SU

ARCHITECTES DIPLOMÉS

Chuyên môn vẽ Kiề-nhà.

Nhật Tân

Tuần-báo, lấy việc phụng-sự
chủ-nghĩa quốc-gia làm
lớn-chủ, sẽ ra đời ngày

2 AOUT

toi đây

Bao đầy 12 trang, có nhiều
hình ảnh, được phiên nhà
in-phách trong học-giới và
báo-quân giúp việc học-tập.

GIÁ BẢO

Một năm . . . 3800
Sáu tháng . . . 1.60
Mỗi số . . . 0.06

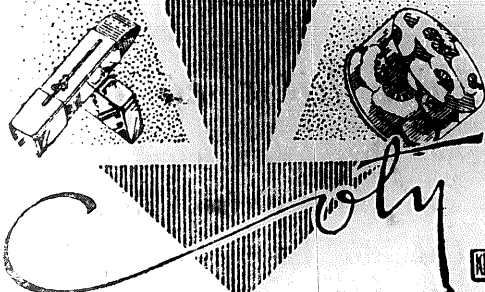
At present, the paper is being
published by the National
Press and is being distributed
to all the schools and to the
M. Doan-Duc-Ban.

BÁO-QUÂN

15, rue des Cuirs, HANOI

**KHẮP CÁC NƠI, CÁC BÀ
LỊCH SỰ CHỈ ĐUNG PHÂN
SÁP NƯỚC-HOÀ... HIỆU**

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN LONDON & CO LTD 21, RUE JULES FERRY, HAIPHONG
16, 82 ĐONG-KHÁNH, HANOI

Cùng các bạn xa gần của
«NHÂN-LOẠI»

Mấy tháng trước đây, tôi thấy việc nhà và
có vài tờ riêng, chứa tên của bạn được từ
«Nhân-Loại» mà Chính-phủ đã cho phép từ
cuối tháng October năm ngoái, nên sự quý
hạn, Chính-phủ đã đình chỉ cho giáo cho hai
ông Phùng-bảo-Thạch và Tạ-dinh-Bình trông
coi giúp và xuất bản tờ báo đó. Nhưng vì công
việc thu-rập chưa xong và sự ăn-hành lại hơi
chậm, báo Nhân-Loại đành là ra số đầu, hôm
17 Mai 1933, lại không ra được, vì quá hạn
định mất bảy hôm; tòa kiểm-duyệt không duyệt
y bài, nên báo không xuất bản được nữa.

Báo «Nhân-Loại» hết phép, không được
xuất bản nữa, thế mà nay đây có mấy tên
trên là người của báo lấy tên báo đi «lẻ»,
bịp mấy bạn, làm sâu đến cái thanh-danh của
báo. Vì lẽ đó, tôi là người có báo đó tức là
phải chịu trách-nhiệm cho báo, tôi xin các bạn
xa gần, yêu từ Nhân-Loại, biết cho rằng «Nhân-
Loại» không được xuất bản nữa, mà trong bộ
biên-tập báo «Nhân-Loại» trước đây cũng chỉ
có các ông Đức, Thạch và tôi thôi. Nếu ai
còn nêu danh báo Nhân-Loại làm điều gì trái
với các bạn, tôi không chịu trách-nhiệm, xin
các bạn biết cho.

ĐĂNG-TRONG-VIỆT

HIỆU

CỰ'-HẢI

51, Phố hàng Đào

Có máy chuyên dệt áo

Chemisettes de Tennis

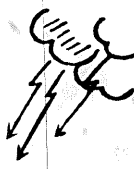
và các kiểu áo Sport

Đẹp như của Tây, Bán

buôn, bán lẻ, giá hạ.

BỨC TRANH CỦA NGUYỄN-DÂN-GIÁM HÀ-DÔNG

đổ các cô tân-thời.

Xin trả lời rằng:

Câu ca dao trước thì: Nước mắm Van-Van cá rô Đầm-Sét.

Nay xin đổi hẳn là: Rượu tâm Van-Van cá rô Đầm-Sét.

1- Giải thưởng 100 chai rượu về phần có M.T.T. Hanoi đoàn trung.

2- Giải thưởng nhì có L.M. Hanoi.

Cách ăn mặc của cô M.T.T.: áo crêpe diagonale, mũ phớt sừng (gris perle), quần
bằng zéphir màu trắng, giày da da daim kiểu Daryl, tóc vấn rối có một cái băng ti-lap
để giữ tóc.

Còn cô L.M. thì ăn mặc rất nhũn-nhần — Hai cô cùng đẹp bằng nhau.

N.D.G. Hà-dông

Nên dùng pháo VIỆT-NAM

hiệu Tường-Kỷ, Hạnh-Phúc, Khánh-Thọ

Bán tại hiệu TƯỜNG-KỶ

78-80, Rue du Sucre Hanoi (Phố hàng Đường)

và 44, phố hàng Bờ, Hanoi

Xưởng chế-tạo: Phú-Xá Hadong.

Có đặt đại-lý khắp tam Kỳ.

THUỐC LẬU HỒNG-KHÊ

Bệnh lậu mới phát ra mủ, ra máu, buồn tức, hoặc bệnh đã lâu chữa không dứt
nọc, mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và sém trong
nước tiểu có vữa, uống thuốc này đều khỏi dứt nọc. Thuốc đã man khô, lại không
cồng phật, nên được anh em chị em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông. cả người
Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi dứt nọc, công nhân rằng không
thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0\$40 một ống. Bệnh giang-mai, tìm-la phát hạch
lên soi nóng rát lở loét quy-dầu đau sưng, rất thối, rức đau, nổi mề-dây, ra mủ, gh
hoa khế, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là khỏi-hiện, không hại sinh-dục. Cũng 0\$40
một ống. Xin mời quá bộ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi cho không ngại phí-tiền đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ DƯỢC-PHÒNG

88 — Route de Hué (sẽ cửa chợ Hòm) Hanoi — Téléphone 755

<https://tieu-lun-hopto.org>

Pharmacie

HIỆU THUỐC TO NHẤT ĐÔNG-DU'ÔNG

Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân : ông LAFON và ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GỖ-ĐA VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIỆM)

Bàn hiệu có bán :

Thuốc kê theo đơn của Quan Bác-Sỹ

Thuốc chế-sản chữa đủ các bệnh

Các đồ buộc thương-tích

Các khí-cụ để làm thuốc

Các chất hóa - học

Các đồ trang-sức như phấn, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT
VÀ THƯỢNG HẠO-HẠNG.
THUỐC BÁN RẤT CHẠY
NÊN BAO GIỜ CŨNG MỚI.

*Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.
Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.*